

A

S

I

N,

U

P

Ē

D

A

S

Līdz kristiešiem cauri gadsimtiem. . .
jeb baptistu draudžu vēsture no
Kristus, to Dibinātāja, laika līdz
mūsdienām
Dž.M.Kerols

ŠĪ MAZĀ GRĀMATA sarakstīta ar mērķi darīt zināmu maz zināmo vēsturi par Kunga Jēzus UZTICĪGAJIEM LIECINIEKIEM, kas kā JĒZUS IZVEIDOTĀS DRAUDZES locekļi, “ir Sātānu uzvarējuši caur tā Jēra asinīm un caur savas liecības vārdu un nav savu dzīvību mīlējuši līdz nāvei.” (Atkl. 12:11)

IEVADS MARKS INCENBERGS

Kad tiku izglābts, Bībele un tajā rakstītais man vairs nebija vienkārši grāmata, bet tā kļuva dzīva. Tas bija avots, no kura es smēlos un sāku apgūt patiesības par Dievu, par Kristu, viņa kalpošanu. Jo vairāk es lasīju evaņģēlijus un Jauno Derību, jo vairāk Svētais Gars pārliecināja, ka ikvienam ticīgajam ir jāpievienojas draudzei. Tas ir nepārprotami – Jaunā Derība ir derība ar Dieva valstības iedzīvotājiem, kas ir Viņa draudzes. Evaņģēlijos Viņš to izveido, apmāca, norīko strādāt. Apustuļu darbos Viņš tai dod Svētā Gara spēku un godību kā jaunajam Dieva Templim, un to apstiprinādam ar zīmēm un brīnumiem caur apustuļu rokām. Tālāk seko vēstules, kas visas ir rakstītas konkrētām draudzēm vai draudžu kalpotājiem ar Jaunās Derības likumiem un pamācībām, kā dzīvot līdz Pestītāja otrai atnākšanai. Par atklāsmes grāmata jeb Jēzus persnōīga pamācība ir rakstīta septiņām konkrētām draudzēm par lietām, kas bijušas, ir un būs. Tādēļ, lasot Svētos Rakstus ar Gara palīdzību ticīgais nevar nenonākt pie atziņas, ka viņam ir jākristās draudzē, ko Kristus ir dibinājis.

Pirmajā brīdī šķiet, ka visa pasaule ir pilna ar kristīgām draudzēm, bet palūkojoties tuvāk, ir redzams, ka lielākā daļa no tām tikai nēsā Kristus vārdu, bet mācībā un darbā ir tālu no tās draudzes, ko Viņš izveidojis. Es sāku pētīt dažādas konfesijas un salīdzināt ar Bībeli (ko arī iesaku darīt lasītājam), kuras no tām atbilst tai draudzei, ko virs zemes atstāja Kristus. Visi apgalvo, ka viņiem ir patiesība, bet saprotams, ka patiesības nevar būt vairākas, no tā sanāk, ka lielākā daļa no viņiem melo. Bet par draudzi ir teikts, ka tā ir “patiesības pīlāris un pamats”. Tātad tur, kur ir draudze, tur ir Svētais Gars, kas sargā šo patiesību un vada visā patiesībā.

Caur daudz lūgšanām un Vārda lasīšanu, līdz manim nonāca šī mazā grāmatiņa angļu valodā, kas atvēra acis par vienkāršo patiesību, ka draudze ir bijusi vienmēr, gluži kā Kristus to bija apsolījis, ka tā nekad nav cēlusies no katoļu baznīcas, kā tas tiek mācīts mūsdienās. Patiešām, ja mēs Dieva apsolījumus ņemam burtiski, tad tas dod lielu atvieglojumu un prieku, saprotot, ka Viņš ir spēcīgs izdarīt to, ko Viņš apsolījis – pasargāt savu draudzi nevainīgu līdz mūsdienām, lai arī es un tu tur varētu Viņam kalpot Garā un patiesībā. Tādēļ arī apņēmos iztulkot to uz latviešu valodu, lai arī latviešiem ir pieejama patiesība par draudžu vēsturi cauri gadsimtiem, kas rakstīta asiņu pēdās.

Dr. Dž.M. Kerols, šīs grāmatas autors ir dzimis Arkanzasas štatā, 1858. gada 8. janvārī un miris Teksasā, 1931. gada 10. janvārī. Viņa tēvs, baptistu mācītājs, pārcēlās uz Teksasu, kad brālim Kerolam bija seši gadi. Tur viņš atgriezās, tika kristīts un tika iesvētīts evaņģēlija kalpošanā. Dr. Kerols ne tikai kļuva par vadītāju Teksasas baptistiem, kā arī bija izcila personība Dienvidu štatu un pasaules baptistu vidū.

Pēc kāda laika Dr. Kerols tāpat kā es sāka interesēties atšķirīgu konfesiju vēsturē – IT ĪPAŠI SAVĀ IZCELSMĒ. Viņš uzrakstīja grāmatu pēc tam, kad viņam bija 70 gadu, bet viņš sacīja “Es pievērsos Dievam, kad es biju tikai zēns. Es redzēju daudzas konfesijas un brīnījos, kura ir tā draudze, ko cēlis Kungs Jēzus.”

Pat savā jaunībā viņš jūta, ka, pētot Svētos Rakstus un vēsturi, viņš var atrast draudzi, kas ir vecākā un līdzīgākā tām draudzēm, kas aprakstītas Jaunajā Derībā.

Šis pētījums par patiesību aizveda viņu daudzās vietās, un ļāva viņam savākt vienu no lielākajām baznīcas vēstures bibliotēkām. Pēc viņa nāves šī bibliotēka tika atdota Dienvidrietumu baptistu semināram, Fortvurtā, Teksasas štatā.

Viņš atrada daudz vēstures liecību – lielākā daļa no tām, šķiet, bija par katoļiem un protestantiem. Baptistu vēsture, kā viņš atklāja, tika rakstīta asinīs. Viņi bija viduslaiku ienīstākie cilvēki. Viņu sludinātāji un cilvēki tika ievietoti cietumos, un neskaitāms pulks tika nogalināti. Pasaule nekad nav redzējusi neko tādu, ar ko salīdzināt ciešanas un vajāšanas, kas sakrājušas baptistiem no katoļu hierarhijas viduslaiku laikā. Pāvests bija pasaules diktators. Tādēļ anabaptisti jau pirms reformācijas pāvestu sauca par antikristu.

Viņu vēsture ir ierakstīta šo gadsimtu juridiskajos dokumentos un papīros. Tieši caur šiem ierakstiem “ASIŅU PĒDAS” vijas tā, ka varat atrast šādus apgalvojumus:

“Cīrihē, pēc daudzām diskusijām starp Cvinglija sekotājiem un anabaptistiem, senāts pieņēma rīkojumu, ka, ja kāds domā vēlreiz kristīt tos, kas jau iepriekš kristīti (t.i. kā zīdaiņi), tas jānoslīcina. Vīnē daudzi anabaptisti tika sasieti kopā ar ķēdēm tā, ka katrs ievilkā upē nākošo pēc sevis, kur viņi visi tika noslīcināti.” (Vida Supra, 61. lpp.)

“Mūsu Kunga 1539. gadā divi anabaptisti tikai sadedzināti aiz Sautvorkas, un nedaudz pirms viņiem 5 holandiešu anabaptisti tika sadedzināti Smitfildā,” (Fuller, Church History.)

“1160. gadā pauliciāņu grupa (baptisti) ieradās Oksfordā. Henrijs II pavēlēja apzīmēt to pieres ar karstām dzelzs stangām, publiski tos nopēra ar pātagām pilsētas ielās, lika viņu apģērbu apgriezt īsu līdz jostai un izdzina tos ārā no pilsētas. Ciemati nedrīkstēja tiem dot patvērumu un pārtiku, un viņi gāja bojā mokošā nāvē no sala un bada.” (Moore, Earlier and Later Nonconformity in Oxford, 12. lpp.)

Senais hroniķis Stouvs, 1553.g.p.k. stāsta:

“25. maijā Sv. Pāvila baznīcā, Londonā tiesāja 19 vīriešus un 6 sievietes. Četrpadsmit no viņiem tika notiesāti: vīrietis un sieviete tika sadedzināti Smitfildā, pārējie divpadsmit no tiem tika izsūtīti uz pilsētām sadedzināt tur.”

Froude, angļu vēsturnieks par anabaptistu mocekļiem saka šo:

“Detaļas ir pazudušas, viņu vārdi ir pazuduši. Šķiet ir vērts pieminēt tikai faktus. Par viņiem Eiropā neviens nenostājās, neviena tiesa neizteica spriedumu skumjās, neviena pāvesta sirds nedrebēja sašutumā. Pēc viņu nāves pasaule noraudzījās pašapmierinātībā, vienaldzībā vai gaviļēs. Tomēr šeit, no 25 nabaga vīriešiem un sievietēm tika atrasti 14, kuriem nekādās bailēs no staba vai spīdzināšanas nevarētu rasties vēlme sacīt, ka viņi tic tam, kam viņi netic. Vēsturei par viņiem nav slavinošu vārdu, tomēr arī viņi neatdeva savas asinis velti. Viņu dzīvības varēja būt tik pat bezjēdzīgas kā lielākajai daļai no mums. Savā nāvē viņi palīdzēja samaksāt par angļu brīvību.”

Gan viņu ienaidnieku, gan arī draugu pierakstos Dr. Kerols ir atradis viņu vēsturi un to, ka viņu pēdas caur laikmetiem bija patiešām asiņainas:

Kardināls Hozijs (katolis, 1524), Trentas kouncila priekšsēdētājs:

“Vai tā nav, ka baptisti ir šausmīgi mocīti un griezti ar nazi pēdējos tūkstoš divsimt gadus, tiem būtu jābūt lielākā skaitā nekā visiem reformatoriem.” (Hosius, Letters, Apud Opera, 112., 113. lpp.)

“Tūkstoš divsimt gadi” bija gadi pirms reformācijas, kuros Roma baptistus vajāja ar nežēlīgākajām iedomājamām vajāšanām.

Sers Īzaks Ņūtons:

“Baptisti ir vienīgais zināmo kristiešu veidojums, kas nekad nav simbolizējis sevi ar Romu.”

Mosheim (protestantu/luterāņu vēsturnieks):

“Pirms Lutera un Kalvīna parādīšanās, gandrīz visās Eiropas valstīs atradās izkaisītas personas, kas stingri ievēroja mūsdienu holandiešu baptistu principus.”

Edinburgas enciklopēdija (prezbiteriāņu):

“Mūsu lasītājiem jau būs ienācis prāta, ka baptisti ir tā pati kristiešu sekta, kas iepriekš tika aprakstīta kā anabaptisti. Šis patiešām liekas, ka ir bijis viņu galvenais princips no Tertuliāna laika līdz šim brīdim.”

Tertuliāns piedzima tikai piecdesmit gadus pēc apustuļa Jāņa nāves.

Č. Sperdžens (“sludinātāju princis”) par baptistiem:

Mēs ticam, ka baptisti ir sākotnējie kristieši. Mēs nesākāmies reformācijas laikā, mēs bijām reformatori pirms Lutera un Kalvīna bija dzimuši. Mēs nekad neizcēlāmies no Romas baznīcas, jo mēs nekad tajā nebijām, bet mums ir nepārtraukta līnija līdz pat pašiem apustuļiem. Mēs esam pastāvējuši vienmēr kopš Kristus dienām, un mūsu principiem, dažreiz apslēptiem un aizmirstiem, kā upei, kas īsu brīdi var tecēt pazemē, vienmēr ir bijuši godīgi un svēti piekritēji. Vajāti gan no katoļiem, gan no gandrīz jebkuras sekas protestantiem, tomēr nekad nav bijusi valdība, kas turot baptistu principus, vajātu citus. Kā arī neticu, ka baptisti jebkad turējušies pie tiesībām citu apziņu pakļaut cilvēku kontrolei. Mēs vienmēr esam biuši gatavi ciest, kā mūsu moccekļu vēsture to pierāda, bet mēs neesam gatavi pieņemt palīdzību no valsts, lai samaitātu Kristus līgavas nevainību jebkādā savienībā ar valdību. Mēs arī nekad draudzi, lai arī tā ir Ķēniņiene, nepadarīsim par despotu pār cilvēku apziņu. (The New Park Street Pulpit, VII sēj., 225. lpp.).

Baptisti netic apustuliskai pēctecībai. Apustuļu amats tika pārtraukts ar apustuļu nāvi. Savām draudzēm Viņš apsolīja pastāvēšanu no laika, kad Viņš pirmo izveidoja kalpodams šeit uz zees līdz laikam, kad Viņš nāks atkal. Viņš apsolīja –

“Es Savu draudzi gribu uztaisīt, un elles vārtiem to nebūs uzvarēt.” (Mat. 16:18)

Pēc tam Viņš deva lielo rīkojumu, kas saka, ko Viņa draudzēm būs darīt, Viņš apsolīja – “Es esmu pie jums ikdienas līdz pasaules galam.” (Mat. 28:20)

Šis rīkojums – šis darbs – netika dots tikai apustuļiem, kā indivīdiem, bet viņiem un citiem, kas ir un būs draudzē. Apustuļi un citi, kas dzirdēja Viņu dodam šo rīkojumu, drīz nomira, BET Viņa draudze ir dzīvojusi caur laikmetiem, radot mācekļus (izglābjot ļaudis), kristījot tos un mācot tiem patiesību – mācības, ko Viņš uzticēja Jeruzālemes draudzei. Šīs ticīgās draudzes tika svētītas ar Viņa klātbūtni, kad tās ir ceļojušas ar ASIŅU PĒDĀM.

Šī vēsture parāda, kā ir piepildīts Kunga solījums Savām draudzēm. Dr. Kerols parāda, ka katrā laikmetā ir atrodamas draudzes, kas ir mācījušas mācības, ko Viņš tām uzticējis. Dr. kerols šīs mācības sauc par Jaunās Derības draudžu “pazīmēm”.

“JAUNĀS DERĪBAS DRAUDZES PAZĪMES”

1. Tās galva un dibinātājs – KRISTUS. Viņš ir likumu devējs, draudze ir tikai izpildītājs. (Mat.16:18; Kol. 1:18)
2. Tās vienīgais ticības un darbu noteikums – BĪBELE. (2. Tīm. 3:15-17)
3. Tās nosaukums – “DRAUDZE,” “DRAUDZES.” (Mat. 16:18; Atkl. 22:16)
4. Tās iekārta – SAPULCE – visi locekļi līdzvērtīgi. (Mat. 20:24-28; Mat. 23:5-12)

5. Tās locekļi – tikai izglābti cilvēki. (Ef. 2:21; 1. Pēt. 2:5)
6. Tās ceremonijas – TICĪGO KRISTĪBAS, KAM SEKO TĀ KUNGA VAKARĒDIENS. (Mat. 28:19-20)
7. Tās koordinatori – MĀCĪTĀJI UN DIAKONI. (1. Tim. 3:1-16)
8. Tās darbi – izglābt ļaudis, kristīt tos (ar kristībām, kas atbilst visām Dieva vārda prasībām), mācot tiem (“turēt visas lietas, ko es jums esmu pavēlējis”). (Mat. 28:16-20)
9. Tās finansiālais plāns – “Tāpat arī (desmitā tiesa un ziedojumi) Tas Kungs ir noteicis evaņģēlija sludinātājiem pārtikt no evaņģēlija,” (1. Kor. 9:14)
10. Tās cīņas ieroči – garīgi, nevis miesīgi. (2. Kor. 10:4; Ef. 6:10-20)
11. Tās neatkarība – draudzes un valsts atšķiršana. (Mat. 22:21)

Jebkurā pilsētā ir vairākas atšķirīgas draudzes – visas apgalvo, ka ir patiesā draudze. Dr. kerols darīja tā, kā jūs darāt tagad – ņēma dažādu draudžu pazīmes jeb mācības un meklēja tās, kam bija šīs pazīmes jeb mācības. Tās, kurām bija šīs pazīmes jeb mācības, kā mācīts Dieva Vārdā, bija patiesas draudzes.

Šo Dr. Kerols paveica visu laikmetu draudzēm. Viņš atrada, ka daudzas bija atdalījušās no “šīm pazīmēm jeb mācībām.” Tomēr citas draudzes viņš atrada patiešām atbilstošas šīm “pazīmēm” katrā dienā un laikmetā kopš Jēzus teiktā:

“Es gribu celt Savu draudzi, un elles vārtiem to nebūs uzvarēt.” (Mat. 16:18) “Es esmu pie jums ikdienas, līdz pasaules galam.” (Mat. 28:20)

“ASIŅU PĒDAS” jeb

Līdz kristiešiem cauri gadsimtiem no Kristus dienām līdz šim brīdim

Jeb izsakoties citādi, bet joprojām izteiksmīgi – “Mācību, ko mācījis Kristus un Viņa apustuļi un to, kas bija tām uzticīgi, vēsture.”

PIRMĀ DAĻA

“Piemini tās senās dienas, ņemiet vērā tos gadus no radu radiem, vaicā savam tēvam, tas tev to stāstīs, saviem vecajiem, tie tev to sacīs.” (5. Moz. 32:7)

1. Tas, ko mēs šodien zinām, kā “kristietību” vai kristietības reliģiju, sākās ar Kristu, 25.–30. g.p.k. Romas impērijas robežās. Vienā no lielākajām pasaules vēstures impērijām.

2. Šī impērija šajā perioda ieskāva gandrīz visu tad zināmo apdzīvoto pasauli. Imperators bija Tibērijs Cēzars.

3. Romas impērijas reliģija tajā laikā bija pagānisms. Daudz dievu reliģija. Daži fiziski un daži iztēles dievi. Tur bija daudz reliģiozu ticīgo un godinātāju. Tā nebija vienkārši cilvēku, bet impērijas reliģija. Tā bija iedibināta reliģija. Iedibināta ar likumu un ar atbalstu no valdības. (Mosheim, 1. sēj., 1. nod.)

4. Ebreju tauta, kas tajā periodā vairs nebija atsevišķa nācija, bija izkaisīti visā Romas impērijā. Tomēr viņiem bija savs templis Jeruzālemē, un visi ebreji uz turieni devās pielūgt, un tie lepojās ar savu reliģiju. Bet tai, tāpat kā pagāniem, jau sen bija novērojams formālisms, un tā bija zaudējusi savu spēku. (Mosheim, 1. sēj., 2. nod.)

5. Kristus reliģija bija reliģija, kas nebija no šīs pasaules, tās veidotājs nedeva tai zemes galvu un laicīgu varu. Tā nelūdza ne izveidi, ne valsts vai valdības atbalstu. Tā necentās no troņa gāzt Cēzaru. Tās autors sacīja: “Tad dodiet ķeizaram, kas ķeizaram pieder, un Dievam, kas Dievam pieder.” (Mat., 22:19-22; Mk. 12:17; Lk. 20:20). Esot garīga reliģija, tā nekonkurēja ar zemes valdību. Tomēr tās piekritējiem tika mācīts cienīt visus likumus un valdību. (Rom. 13:1-7; Tit. 3:1; 1 Pēt. 2:13-16)

6. Tagad vēlos pievērst jūsu uzmanību dažiem šīs reliģijas – kristiešu reliģijas orientieriem, pazīšanās zīmēm. Ja mēs tai vēlamies izsekot cauri 20 gariem gadsimtiem, un it īpaši cauri 1 200 tumšo viduslaiku gadiem, kurus aptumšoja mocekļu asiņu upes un jūras, tad mums būs labi jāpazīst šīs zīmes. Tās daudzos gadījumos tiks briesmīgi sakropļotas. Bet vienmēr būs kāda neizdzēšama zīme. Taču būsīm uzmanīgi un piesargāsimies ar lūgšanām. Mēs sastapsimies ar daudziem viltojumiem un liekuļojumiem. Ja iespējams, izredzētie tiks nodoti un pievilti. Mēs vēlamies, ja iespējams, izsekot caur ticamo vēsturi, bet it sevišķi caur Dievišķās patiesības nekļūdīgajiem, nemaldīgajiem vārdiem un zīmēm.

Dažas nemaldīgas, nekļūdīgas zīmes

Ja, dodoties cauri gadsimtiem, mēs uzdursimies cilvēku grupai vai grupām, kas nenēsā šīs atšķirības zīmes un par būtiskām mācībām māca citas lietas, piesargāsimies!

1. Kristus, šīs reliģijas autors, draudzi izveidoja no Saviem sekotājiem jeb mācekļiem. Kad šī reliģija izplatījās, mācekļiem bija jāveido citas draudzes, un tika “veidoti” citi mācekļi. (Ray, Bapt, Succession, labots izdevums, 1. nod.)

2. Šī draudzes organizēšana, saskaņā ar Svētajiem rakstiem un saskaņā ar apustuļu un agro draudžu praksi, tika dota divu veidu koordinatoriem un tikai divu – mācītājiem un diakoniem. Mācītāji tika saukti par “bīskapiem”. Gan mācītājus, gan diakonus izvēlējās draudze, un viņi bija draudzes kalpotāji.
3. Draudzes to pārvaldē un disciplinā savā starpā bija pilnīgi atsevišķas un neatkarīgas, Jeruzālemei nebija varas pār Antiohiju, ne Antiohijai pār Efezu, ne Efezai pār Korintu un tā tālāk. To pārvalde bija sapulce, demokrātiska pārvalde. Cilvēku pārvaldība, no cilvēkiem un priekš cilvēkiem.
4. Draudzei tika dotas divas ceremonijas un tikai divas: kristības un tā Kunga vakarēdiens. Tām jābūt mūžīgām un par piemiņu.
5. Tikai “izglābtie” tika uzņemti kā draudzes locekļi (Ap.d. 2:47). Šie izglābtie bija izglābti tikai no žēlastības, bez nekādiem likuma darbiem (Ef. 2:5;8;9). Šie izglābtie un tikai viņi tika iegremdēti tā Tēva, tā Dēla un tā Svētā Gara vārdā (Mat. 28:19). Un tikai šie uzņemtie un kristītie piedalījās tā Kunga vakarēdienā, un vakarēdienu atzīmēja tikai draudze, draudzes sastāvā.
6. Iedvesmotie raksti, un tikai tie, precīzāk, Jaunā Derība, un tikai tā, bija ticības un dzīves noteikumi un pavadoņi ne tikai draudzei, kā organizācijai, bet katram atsevišķam šīs organizācijas loceklim.
7. Jēzus Kristus, šīs organizācijas izveidotājs un tās locekļu glābējs bija vienīgais Priesteris un Ķēniņš, viņu vienīgais Kungs un likumu devējs, un vienīgā draudžu galva. Draudzes bija tikai izpildītāji, pildot tā Kunga gribu un izpildot likumus, tās nekad nebija likumdevēji vai veco likumu grozītāji vai atcēlēji, vai jaunu veidotāji.
8. Šai Kristus reliģijai jābūt individuālai, personiskai un pilnīgi brīvprātīgai vai caur pārliecināšanu. Bez nekādas fiziskas vai valdības piespiešanas. Tikai atsevišķu indivīdu personiskā izvēle. “Izvēlies tu” ir rakstu rīkojums. Tā piespiedu kārtā netika ne apstiprināta, ne noraidīta, ne tika dotas pilnvaras.
9. Atzīmējiet labi! Ka ne Kristus, ne Viņa apustuļi nekad nedeķa Viņa sekotājiem to, kas šodien ir pazīstami, kā konfesiju nosaukumi, piemēram “katoļi”, “luterāņi”, “prezbiteriāņi”, “anglikāņi” u.c. – ja vien Kristus dotais vārds Jānim nebija šādi paredzēts, “Kristītājs”, “Jānis Kristītājs” (Mat. 11:11 un 10 vai 12 citas reizes). Kristus atsevišķu sekotāju sauca par “mācekli.” Divi vai vairāk tika saukti par “mācekļiem.” Mācekļu organizācija vai nu Jeruzālemē vai Antiohijā, vai citur tika saukta par draudzi. Ja tika minētas vairāk par vienu no šīm atsevišķajām organizācijām, tās tika sauktas par draudzēm. Vārds draudze vienskaitlī nekad netika lietots, minot vairāk par vienu no šīm organizācijām. Ne arī minot tās visas kopā.
10. Es uzdrošinos dot vēl vienu atšķirības zīmi. Mēs to sauksim – pilnīga draudzes un valsts nošķiršana. Nekāda šīs garīgās reliģijas kombinācija, sajaukums ar laicīgo varu. “Reliģijas brīvība” ikvienam.

Un tagad, pirms turpinot ar pašu vēsturi, ļaujiet pievērst uzmanību **GRAFIKAM**

Es ticu, ka, ja uzmanīgi pētīsiet šo grafiku, jūs labāk sapratīsiet vēsturi, un tas ļoti palīdzēs paturēt atmiņā to, ko dzirdat un redzat.

Atcerieties, ka šajā grafikā paredzēts ietvert divu tūkstošu gadu reliģijas vēstures periodu. Ievērojiet, ka grafika augšā un apakšā ir daži skaitļi, kas gan augšā, gan apakšā ir vienādi – 100, 200, 300, un tā tālāk līdz 2000.

Tie attēlo divdesmit gadsimtus – vertikālās līnijas atdala atšķirīgus gadsimtus. Tagad aplūkojiet grafiku, netālu no apakšas ir citas taisnas līnijas, šīs līnijas iet no kreisās uz labo pusi visā grafika garumā.

Līnijas viena no otras ir tādā pašā attālumā kā vertikālās līnijas. Bet jūs tās viscaur nevarat redzēt. Tās nosedz

Ļoti tumšs lauks, kas attēlo vēsturi, kas zināma, kā “tumšie viduslaiki.” Tas tiks paskaidrots vēlāk. Starp divām zemākajām līnijām ir valstu nosaukumi: Itālija, Velsa, Anglija, Spānija, Francija un ASV. Šo valstu nosaukumi pārklāj laika periodus, kuros norisinājās liela daļa vēstures. Protams, tā nav visa hronoloģija, daļa no vēstures notikumiem dažās valstīs ir notikusi katrā periodā. Bet daļa no īpašas vēstures ir notikusi šajās noteiktajās valstīs, noteiktos periodos.

Tagad aplūkojiet vēlreiz - netālu no grafika apakšas ir citas augstākas līnijas. Arī tās, ietvertas “tumšo viduslaiku” daļā, ir pilnas ar nosaukumiem, bet ne valstu nosaukumiem. Tie ir “segvārdi.” Nosaukumi, kurus šiem cilvēkiem deva to ienaidnieki. “Kristiesi” – tas ir pirmais: “Antiohijā vispirms mācekļus sauca par kristiešiem” (Ap.d. 11:26). Tas notika aptuveni 43. g.p.k. Gan pagāni, gan ebreji šo vārdu lietoja kā izsmieklu. Visi pārējie vārdi šajā kolonnā tika doti tādā pašā veidā – montanisti, noviciāņi, donatisti, pauliciāņi, albigieši, valdensieši, u.c., kā arī anabaptisti. Lekcijas laikā visi no šiem tiks pieminēti atkal un atkal.

Bet palūkojieties vēlreiz uz grafiku. Skatieties uz apliem. Tie ir izkaisīti gandrīz pa visu grafiku. Tie simbolizē draudzes. Atsevišķas draudzes Āzijā, Āfrikā, Eiropā, kalnos un ielejās u.t.t. To sarkanā asins krāsa apzīmē mocekļu asinis. Kristus, to izveidotājs nomira pie krusta. Visi apustuļi, izņemot divus, Jāni un Jūdu, cieta mocekļu nāvē. Jūda nodeva savu Kungu un nomira pašnāvībā. Apustulis Jānis saskaņā ar vēstures liecību, tika vārīts lielā eļļas katlā.

Jūs ievērosiet dažus aplis, kas ir pilnīgi melni. Tie arī simbolizē draudzes. Tikai maldu draudzes. Draudzes, kas novirzījušās dzīvē vai mācībā. Tādu bija daudz pat pirms Pētera, Pāvila un Jāņa nāves.

Tagad, noslēdzot ar vispārīgu ievadu un dažiem ļoti nepieciešamiem un būtiskiem priekšdarbiem, esmu nonācis pie īstās vēstures...

PIRMĀ LEKCIJA 30.–500. G.P.K.

1. Zem dīvaina, bet brīnišķīga impulsa un Jāņa Kristītāja, no dabas daiļrunīga vīra, vadības un zem paša Kristus mīlestības pieskāriena un brīnumu spēka, un apbrīnojamās 12 apustuļu un to tūlītēju sekotāju sludināšanas, kristietības reliģija spēcīgi izplatījās pirmo 500 gadu periodā. Tomēr tā aiz sevis atstāja briesmīgas asiņu pēdas. Jūdaisms un pagānisms rūgti apstrīdēja katru kustību uz priekšu. Jānis Kristītājs bija pirmais lielais vadītājs, kas atdeva savu dzīvību. Viņa galva tika nocirsta. Drīz pēc viņa gāja pats Glābējs, šīs kristiešu reliģijas izveidotājs. Viņš nomira pie krusta, nežēlīgā krusta nāvē.

2. Sekojot savam Glābējam viens pēc otra krita daudzi citi mocekļu varoņi: Stefanu nomētāja ar akmeņiem, Mateju nokāva Etiopijā, Marku vilka pa ielām līdz nāvei, Lūku pakāra, Pēteri un Simeonu sita krustā, Andreju piesēja pie krusta, Jēkabam nocirta galvu, Filipu piesista krustā un nomētāja ar akmeņiem, Bartolomejam dzīvam novilkā ādu, Tomasu caurdūra ar šķēpu, Jēkabu, mazāko, izvilka no tempļa un piekāva līdz nāvei, Jūdu sašāva līdz nāvei ar bultām, Matiju ar akmeņiem nomētāja līdz nāvei un Pāvilam nocirta galvu.

3. Pirms viss tas notika, nebija pagājuši vairāk kā simts gadi. Šī smagā vajāšana no jūdaisma un pagānisma turpinājās vēl divus gadsimtus. Un tomēr kristiešu reliģija spēcīgi izplatījās. Tā nonāca visā Romas impērijā, Eiropā, Āzijā, Āfrikā, Anglijā, Velsā un gandrīz visur citur, kur vien bija civilizācija. Draudzes daudzkārt vairojās, un nemitīgi pieauga mācekļu skaits. Bet dažas no draudzēm turpināja virzīties no ceļa.

4. Pirmās no šīm izmaiņām no Jaunās Derības mācībām ietvēra gan pārvaldību, gan mācību. Pirmajos divos gadsimtos strauji pieauga atsevišķas draudzes, un dažas no agrākajām, piemēram, Jeruzāleme, Antiohija, Efeza, Korinta u.c. izauga ļoti lielas. Piemēram, Jeruzālemei bija vairāki tūkstoši locekļu (Ap.d. 2:41; 4:4, 5:14), iespējams 25 000 vai pat 50 000, vai vairāk. Rūpīgs apustuļu darbu un vēstuļu students redzēs, ka Pāvilam bija liels uzdevums, pat viņa dienās, noturēt dažas no draudzēm mācībā. Skatiet Pētera un Pāvila pravietojumus attiecībā uz nākotni (2. Pēt. 2:12; Ap.d. 20:29-31. Skatiet arī Atkl. otro un trešo nodaļu).

Šīm lielajām draudzēm katrā ziņā bija vairāki sludinātāji un vecaji (Ap.d. 20:17). Daži no bīskapiem vai mācītājiem sāka pieņemt varu, kas tiem Jaunajā Derībā nav dota. Viņi sāka izteikt pretenzijas uz varu pār citām un mazākām draudzēm. Viņi kopā ar daudziem vecajiem sāka valdīt pār Dieva mantojumu (3. Jāņa 9). Šeit bija malds sākums, kas pieauga un pavairojās daudzos citos ievērojami kaitīgos maldos. Šeit bija dažādu kārtību sākums kalpošanā, kas darbojās līdz beidzot kļuva par to, ko mūsdienās praktizē citi, kā arī Katoļi. Šeit sākās tas, kas radīja pilnīgas izmaiņas no sākotnējās demokrātiskās pārvaldes un agro draudžu pārvaldības. Šī neatbilstība sākās nelielā daudzumā, pat pirms tuvošanās otrajam gadsimtam. Šī, iespējams, bija pirmā nopietnā novirzīšanās no Jaunās Derības draudzes kārtības.

5. Cita ļoti svarīga izmaiņa, kas no vēstures liecības, šķiet, ir sākusies pirms tuvošanās otrajam gadsimtam, bija par pašu lielo glābšanas mācību. Ebreji, kā arī pagāni bija daudzas paaudzes trenēti likt lielu uzsvaru un rituāliem. Viņi bija ieradusi skatīties uz paraugiem kā personām, ēnām ka īsto būtību un rituāliem kā patiesiem glābšanas līdzekļiem. Cik gan viegli tā lūkoties uz kristībām. Viņi pamatoja šādi: Bībele daudz runā par kristībām. Daudz uzsvēra ir uz ceremoniju un personas pienākumiem pret to. Protams, ka tam ir kaut kāda nozīme cilvēka glābšanā. Tādējādi šajā periodā dažās draudzēs sāka nostiprināties ideja “atdzimšana kristībā”. (Shackelford, 57. lpp.; Camp 47. lpp.; Benedict, 286. lpp.; Mosheim, 1. krājums, 134. lpp.; Christian 28. lpp.)

6. Nākošie nopietnie maldi, kas sāka piezagties, un kas dažiem vēsturniekiem (ne visiem) šķiet sākās šajā pašā gadsimtā, un kas ir minēti kā neizbēgamas sekas idejai par “atdzimšanu kristībā”, bija izmaiņas kristību jautājumos. Tā kā kristības dažās malds ceļos nokļuvušās draudzēs tika nosauktas par līdzekli glābšanai, tad labākas kļuva ātrākas kristības. Līdz ar to radās “zīdaiņu kristības.” Pirms tam uz pareizām kristībām attiecās “ticīgie” un tikai “ticīgie”. “Uzšķakstīšana” un “uzliešana” vēl netiek minētas. Tas parādījās daudz vēlāk. Vairākus gadsimtus zīdaiņi, tāpat kā citi, tika iegremdēti. Grieķu katoļi (ļoti liels katoļu baznīcas atzars) līdz šai

dienai nav mainījuši oriģinālo kristīšanas formu. Viņi praktizē zīdaiņu kristīšanu, bet nekad nav rīkojušies citādi, kā tikai iemērkuši bērnus. (Atzīmējiet, ka daži no baznīcas vēsturniekiem zīdaiņu kristīšanu ieliek šajā gadsimta, bet es citēšu īsu paragrāfu no Robinsona pētījumiem par draudzēm.)

“Pirmo triju gadsimtu laikā draudzes visur austrumos pastāvēja kā atsevišķas neatkarīgas struktūras, bez atbalsta no valdības un līdz ar to bez jebkādas laicīgas varas vienai pār otru. Visu šo laiku tās bija kristīto draudzes, un lai gan visi pirmo četru gadsimtu tēvi līdz Hieronīmam (370. g.p.k.) bija no Grieķijas, Sīrijas un Āfrikas un sniedza lielu skaitu vēsturisku liecību par pieaugušo kristīšanu, tomēr nav nevienas liecības par bērna kristībām līdz 370. gadam.” (Compendium of Baptist History, Shackelford, 43. lpp.; Vedder, 50. lpp.; Christian, 31. lpp.; Orchard, 50. lpp. u.c.)

7. Atcerēsimies, ka šādas izmaiņas, kas šeit minētas, netika radītas dienā, pat ne gadā. Tās notika lēnām un nekad visās draudzēs. Dažas no draudzēm tās sparīgi noliedza. Tik daudz, ka 251. g.p.k. uzticamās draudzes paziņoja atšķirtību no tām draudzēm, kas apstiprināja un praktizēja šos maldus. Un tādējādi radās pirmā patiesā oficiālā nošķirtība starp draudzēm.

8. Tādējādi būtu jāņem vērā, ka pirmajos trīs gadsimtos sākās trīs svarīgas un būtiskas izmaiņas no Kristus un Viņa apustuļu mācībām. Un norisinājās viens nozīmīgs notikums. Aplūkojiet šo apkopojumu un īsu atkārtojumu:

- 1) Izmaiņas no Jaunās Derības idejas par bīskapu un draudzes pārvaldību. Šīs izmaiņas auga strauji, kļuva izteiktākas, pilnīgākas un sāpīgākas;
- 2) Izmaiņas no Jaunās Derības mācībām, kā atdzimšana ar “atdzimšanu kristībās”;
- 3) Izmaiņas no “ticīgo kristībām” līdz “zīdaiņu kristībām.” (Šī pēdējā tomēr nekļuva vispārēja, pat ne bieža vēl vairāk nekā gadsimtu).

9. “Atdzimšana kristībās” un “zīdaiņu kristības.” Šie divi maldi saskaņā ar vispāratzīto vēsturi, gadsimtiem ritot, radīja vislielāko kristiešu asiņu izliešanu nekā visi pārējie maldi kopā. Vai, iespējams, vairāk nekā visi kari, kas nebija saistīti ar vajāšanām, ja neskaita nesenos “Pasaules karus.” Vairāk nekā 50 000 000 kristiešu tikai “tumšo viduslaiku” periodā – aptuveni divpadsmit vai trīspadsmit gadsimtos nomira mocekļu nāvē, galvenokārt tāpēc, ka viņi noraidīja šos divus maldus.

10. Vēsture skaidri parāda trīs nozīmīgus faktus, kas šajos trīs pirmajos gadsimtos piemita lielai daļai draudžu.

- 1) Draudžu nošķirtība un neatkarība;
- 2) Bīskapu un mācītāju pakļautā būtība;
- 3) Tikai ticīgo kristības.

Es citēšu no Mosheim – lielākā no visiem luterāņu baznīcas vēsturniekiem. 1. sējums, 71. un 72. lpp. “Bet tas, kurš pieņem, ka šī zelta laikmeta draudzes bīskaps atbilst nākošo gadsimtu bīskapiem, ir sapludinājis un sajaucis raksturojumus, kas ir ļoti atšķirīgi, jo šajā un nākošajā gadsimtā bīskaps bija atbildīgs par vienu draudzi, kas parasti bija ietverta privātmājā; viņš nebija tās kungs, bet patiesībā bija tās sūtnis un kalps. . . Visas draudzes šajos sākotnējos laikos bija neatkarīgas struktūras, un neviena no tām nebija citas pakļautībā. Pat draudzēs, kuras izveidoja paši apustuļi un kuras viņiem bieži bija gods konsultēt šaubu gadījumos, viņiem nebija tiesiska vara vai vadība, vai likumu došanas spēks. Gluži pretēji, ir skaidrs kā diena, ka visām kristiešu draudzēm bija līdzvērtīgas tiesības, un tās visos aspektos pamatojās uz vienlīdzību.”

11. Līdz šim periodam, neskatoties uz daudzajām un nopietnajām vajāšanām, kristietībai bija brīnišķīgs pieaugums. Tā bija aptvērusi Romas impēriju un pat gāja aiz tās robežām. Gandrīz, ja ne visa apdzīvotā pasaule bija dzirdējusi evaņģēliju. Un, saskaņā ar dažiem baznīcas vēsturniekiem, daudzas no oriģinālajām draudzēm, ko organizēja apustuļi, vēl ir neskartas un uzticīgas apustuļu mācībām. Tomēr, kā jau minēts iepriekš, vairākās draudzēs bija piezagušies un pastāvīgi noturējušies vairāki ļoti izteikti un sāpīgi maldi. Daži no tiem bija ļoti nepareizi.

12. Vajāšanas bija kļuvušas arvien rūgtākas. Ceturtā gadsimta sākuma tuvumā rodas, iespējams, pirmais noteiktais valdības edikts par vajāšanu. Brīnišķīgais kristietības pieaugums ir radījis nemieru Romas impērijas vadītājos. Līdz ar to imperators Galērijs izsūtīja tiešu pavēli par plašāku mežonīgu vajāšanu. Tas notika 303. g. 24. februārī. Šķiet, ka līdz šim laikam pagāni vajāšanas veica bez noteiktiem likumiem.

13. Bet šis edikts ar savu mērķi apturēt kristietības izaugsmi cieta pilnīgu neveiksmi, un tikai astoņus gadus vēlāk (311. g.p.k.) Galērijs izdeva citu ediktu, atsaucot pirmo un patiesi garantējot iecietību – atļaujot dzīvot Jēzus Kristus reliģijai. Šis bija, iespējams, pirmais labvēlīgais likums.

14. 313. g.p.k. sākumā kristietība ieguva varenu uzvaru pār pagānismu. Romas impērijas tronī kāpa jauns imperators. Viņš, acīmredzami, atzina šīs reliģijas, kas par spīti vajāšanām turpināja pieaugt, mistisko spēku. Vēsturnieki saka, ka šim jaunajam imperatoram, kurš nebija neviens cits kā Konstantīns, bija brīnišķīgi reālistiska vīzija. Viņš redzēja debesīs ugunīgu sarkanu krustu, un uz šī krusta rakstītus ugunīgus burtus ar šiem vārdiem – “Ar šo tev būs iekarot.” Viņš to iztulkoja tā, ka viņam jāklūst par kristieti. Un šādi pametot pagānismu un pievienojot kristietības garīgo spēku Romas impērijas laicīgajai varai, pasauli varētu iekarot vieglāk. Tādējādi kristietības reliģija patiesi varētu kļūt par pasaules reliģiju un Romas impērija par visas pasaules impēriju.

15. Tātad zem imperatora Konstantīna vadības radās pamiers, uzmanības pievēršana un bildinājums. Romas impērija ar tā imperatoru mēģina laulāties ar kristietību. Dodiet mums jūsu garīgo spēku, un mēs jums dosim mūsu laicīgo varu.

16. Lai efektīvi ieviestu un pabeigtu šo nesvēto savienību, tika sasaukts koncils. 313. g.p.k. tika izteikts aicinājums kopā sanākt visām kristiešu draudzēm un to pārstāvjiem. Ieradās daudz, bet ne visi. Tika radīta savienība. Izveidojās hierarhija. Hierarhijas organizēšanā Kristus tika gāzts no troņa, kā draudžu galva, un kā draudzes galva tika kronēts imperators Konstantīns (tomēr tikai īslaicīgi).

17. Hierarhija bija noteikts sākums attīstībai, kas galā radīja to, ko tagad pazīstam kā katolisku vai “universālu” baznīcu. Varētu teikt, ka tās nenoteiktais sākums bija tuvu otrā gadsimta beigām un trešā gadsimta sākumam, kad formu sāka ieņemt jaunās idejas par bīskapu un sludinātāju draudžu pārvaldību.

18. Noteikti jāatceras, ka tad, kad Konstantīns izsludināja aicinājumu uz koncilu, bija ļoti daudzas kristiešu (baptistu) draudzes, kas atteicās atbildēt. Viņi nevēlējās ne laulību ar valsti, ne centralizētu reliģisku valdību, ne arī augstāku jebkāda veida baznīcas valdību, bet tikai atsevišķu draudzi. Ne šie kristieši (baptisti), ne arī draudzes jebkad šajā laikā vai vēlāk neiestājās katoļu konfesijas hierarhijā.

19. Kad tika izveidota šī hierarhija, Konstantīns, kas tika iecelts par pirmo galvu, pats šajā laikā nebija kristietis. Viņš piekrita par tādu kļūt. Bet tā kā maldu ceļos nokļuvušas vai nepareizās draudzes, kas bija kopā ar viņu iegājušas šajā organizācijā, bija pieņēmušas maldus par atdzimšanu kristībā, Konstantīna prātā radās nopietns jautājums: “Ja es esmu izglābts no grēkiem ar kristībām, kas notiek ar mani grēkiem, kurus es varu izdarīt pēc tam, kad esmu kristīts?” Viņš izvirzīja jautājumu, kas apmulsināja pasauli visās nākamajās paaudzēs. Vai kristības var nomazgāt vēl neizdarītus grēkus? Vai grēki, kas izdarīti pirms kristībām ir nomazgāti ar vienu

metodi (tas ir, kristībām) un grēki, kas izdarīti pēc kristībām, nomazgāti ar citu?

20. Nespējot apmierinoši atrisināt daudzus šādi radušos jautājumus, visbeidzot, Konstantīns izlēma apvienoties ar kristiešiem, bet savas kristības atlika līdz brīdim īsi pirms nāves, lai tādējādi viņa grēkus varētu nomazgāt vienā reizē. Viņš sekoja šim kursam un tādēļ tika kristīts tikai īsi pirms savas nāves.

21. Konstantīna darbība, noliedzot visas Romas impērijas pagānu reliģiju un apstiprinot kristietību, radīja spēcīgu Romas Senāta neapmierinātību. Viņi noliedza vai vismaz iebilda pret viņa kursu. Un viņu opozīcija galu galā radīja impērijas troņa pārceļšanu no Romas uz Bizantiju – seno pilsētu, kas atjaunota un nosaukta par Konstantinopoli par godu Konstantīnam. Tā rezultātā radās divas Romas impērijas galvaspilsētas – Roma un Konstantinopole. Abas konkurējošās pilsētas vairākus gadsimtus vēlāk kļuva par sašķeltās katoļu baznīcas – Romas un Grieķu centriem.

22. Līdz hierarhijas organizēšanai un valsts un draudzes apvienošanai visas kristiešu vajāšanas veica vai nu jūdaisti vai pagāni. Tagad sākās nopietnas pārmaiņas. Kristieši (pēc nosaukuma) sāka vajāt kristiešus. Konstantīns, gribēdams, lai visi kristieši pievienojas viņa jaunajai valsts reliģijas idejai, un, daudziem apzinīgi iebilstot pret šo nopietno atkāpšanos no Jaunās Derības mācībām, viņš sāka izmantot valdības varu, lai tos pakļautu. Tādējādi sākās bargu un rūgtu vajāšanu dienas un gadi un pat gadsimti pret visiem tiem kristiešiem, kas bija uzticīgi sākotnējām Kristus un apustuļu mācībām.

23. Atcerieties, ka mēs tagad pieminam notikumus, kas norisinājušies starp 300. un 500. g pēc Kr. Hierarhija, kas tika organizēta Konstantīna vadībā, strauji attīstījās tajā, ko mēs tagad pazīstam kā katoļu baznīcu. Šī nesen izveidotā baznīca apvienojās ar laicīgo valdību, vairs nevis vienkārši kā izpildītājs, lai veiktu Jaunās Derības pabeigtos likumus, bet veica likumdošanu, grozīja vai atcēla vecos likumus vai ieviesa jaunus, kas ir pilnīgi sveši Jaunajai Derībai.

24. Viens no pirmajiem likumdošanas aktiem un viens no graužošākajiem, tā rezultātu dēļ, bija likuma izveide par “zīdaiņu kristībām.” Ar šo likumu “zīdaiņu kristības” kļuva obligātas. Tas tika izdarīts 416.g.p.k. Pirms šī gadsimta zīdaiņi tika reti kristīti. Ar šī nesen pieņemtā likuma stāšanos spēkā tika atcelti divi būtiski Jaunās Derības likumi – “ticīgo kristības” un “brīvprātīga personiska paklausība kristībās.”

25. Kā nenovēršamas šīs mācības un likuma sekas – drīz maldu ceļos nokļuvušās draudzes bija pildītas ar neatgrieztiem biedriem. Patiesībā, nepagāja ļoti daudz gadu līdz, iespējams, lielākā daļa no biedru bija no neatgriezta materiāla. Tādējādi Dieva lielās garīgās valstības lielās garīgās lietas bija no jauna nepiedzimušas laicīgās varas rokās. Ko tad var sagaidīt?

26. Protams, uzticami kristieši un draudzes noraidīja šo jauno likumu. “Ticīgo kristības,” protams, “Jaunās Derības kristības,” bija viņiem vienīgais likums. Viņi ne tikai atteicās kristīt savus bērnus, bet ticot tikai ticīgo kristībām, atteicās pieņemt kristības, kuras veica rakstiem neatbilstošās organizācijas draudzes. Ja kāds no šiem locekļiem no šīs jaunās organizācijas draudzēm mēģināja pievienoties kādai no draudzēm, kas atteicās pievienoties jaunajai organizācijai, tika pieprasīta kristieša pieredze un atkārtotas kristības.

27. Kurss, kuru ievēroja uzticamās draudzes drīz, protams, radīja dedzīgu valsts reliģijas piekritēju nepatiku, no kuriem daudzi, ja ne lielākā daļa, nebija patiesi kristieši. Tomēr nosaukums “kristieši” no šī brīža šīm uzticamajām draudzēm, kas atteicās apstiprināt šos jaunos maldus, tika liegts. Viņiem tas tika nolaupīts, un viņi tika saukti daudzos citos vārdos, dažreiz vienā un citreiz citā – “Montanisti”, “tertuliāņi”, “noviciāņi”, “paterīnieši” u.c. Daži vismaz to atkārtotu kristību prakses dēļ tiem, kas tikuši kristīti bērnībā, tika minēti kā “anabaptisti.”

28. 426. g.pk., tikai desmit gadus pēc zīdaiņu kristību tiesiskā statusa izveides sākās briesmīgs periods, kas

pazīstams kā “tumšie viduslaiki.” Kas par periodu! Cik šausmīgi tumšs un asiņains! No šī brīža vairāk nekā desmit gadsimtus uzticamu kristiešu pēdas ir lielākoties aizskalotas ar viņu pašu asinīm. Aplūkojiet grafikā dažus no daudzajiem atšķirīgajiem vārdiem, kurus atstājuši vajātie. Dažreiz šie vārdi ir doti kāda noteikta varonīga vadītāja dēļ un citreiz citu iemeslu dēļ, un visbiežāk vārdi šiem pašiem cilvēkiem atšķiras dažādās valstīs un pat dažādos gadsimtos.

29. Šī “tumšo viduslaiku” perioda sākumā radās pāvesta varas noteiktais sākums. To radīja Leo II, 440. un 461. g.p.k. Tomēr šī nebija pirmā reize, kad tika izmantots šis nosaukums. Šis nosaukums, līdzīgi pašai katoļu baznīcai, lielā mērā radās attīstības ceļā. Sākumā nosaukums parādījās kā piemērots Romas bīskapam 296–304. g. To formāli pieņēma Romas bīskaps Siricius 384.–398.g. Pēc tam oficiāli pieņēma Leo II, 440.–461.g. Pēc tam, 707. g. paziņoja, ka tas ir universāls. Pēc tam dažus gadsimtus vēlāk Gregorijs VII to pasludināja, kā ekskluzīvas tiesības pāvesta amatam.

30. Tagad apkoposim nozīmīgākos notikumus šajā pirmo piecu gadsimtu periodā:

- 1) Pakāpeniskas izmaiņas no demokrātijas līdz sludinātāju draudzes pārvaldībai;
- 2) Izmaiņas no glābšanas caur žēlastību līdz glābšanai ar kristībām;
- 3) Izmaiņas no “ticīgo kristībām” līdz “zīdaiņu kristībām”;
- 4) Organizēta hierarhija. Draudzes un valsts laulība;
- 5) Impērijas tronis pārcelts uz Konstantinopoli;
- 6) Zīdaiņu kristības pieņemtas ar likumu un ir obligātas;
- 7) Kristieši sāk vajāt kristiešus;
- 8) 426. g. sākās “tumšie viduslaiki”;
- 9) Par Dieva spēku glābšanā kļūst zobens un lāpa, nevis evaņģēlijs;
- 10) Visa “religiskās brīvības” līdzība nomirst un tiek apglabāta, un tāda paliek daudzus gadsimtus;
- 11) Uzticamas Jaunās Derības draudzes, neatkarīgi no vārdiem, kuros sauktas, tiek medītas un vajātas līdz katoļu laicīgās varas galējām robežām. Paliekas, kas tiek izkaisītas visā pasaulē, meklē nedrošas slēptuves mežos, kalnos, ielejās, migās un zemes alās.

OTRĀ LEKCIJA

500. – 1300. G.

1. Mēs noslēdzām pirmo lekciju ar piektā gadsimta noslēgumu. Vēl arī vairākām citām lietām sākums bija šajos agrajos gadsimtos, kas pat nav minētas pirmajā lekcijā. Mēs tikko nonācām šausmīgā periodā, kas pasaules vēsturē pazīstams kā “tumšie viduslaiki.” Tie bija tumši, asiņaini un ļoti briesmīgi laiki. Romas katoļu baznīcas radītās vajāšanas bija smagas, nežēlīgas un nemitīgas. Paredzētas iznīcināšanas karš daudzās zemēs turpinājās ilgstoši un nerimstoši, liekot kristiešiem bēgt. “Asiņu pēdas” ir gandrīz vienīgais, kas visur ir palicis. It īpaši Anglijā, Velsā, Āfrikā, Armēnijā un Bulgārijā. Kā arī visur citur, kur varēja atrast kristiešus, kas dedzīgi centās palikt absolūti uzticīgi Jaunās Derības mācībai.

2. Tagad uzmanību pievēršīsim konciliem, kas tiek saukti par “Ekumēniskiem” jeb impērijas mēroga. Ir svarīgi atcerēties, ka visi šie koncili bija profesionāli balstīti uz vai veidoti pēc koncila, ko apustuļi un citi noturēja Jeruzālemē (skatiet Ap.d. 15:1), bet, iespējams, nekas cits, kas nēsā tādu pašu nosaukumu, nav tik atšķirīgs. Šeit un tagad pievēršīsim uzmanību tikai astoņiem, un šos sasauca atšķirīgi imperatori, neviens no tiem nebija pāvests. Visi šie tika noturēti austrumu jeb grieķu draudzēs. Tomēr ieradās arī nedaudz pārstāvju no Romas baznīcas rietumu atzara.

3. Pirmais no šiem konciliem tika noturēts Nīkajā, 325. g.p.k. To sasauca Konstantīns Lielais, un to apmeklēja 318 bīskapi.

Otrajā tikās Konstantinopolē, 381. g.p.k., un to sasauca Teodosijs I Lielais. Šajā piedalījās 150 bīskapi. (Pirmajos gadsimtos bīskapi nozīmēja atsevišķu draudžu mācītājus.)

Trešo sasauca Teodosijs II un Valentiniāns III. Šajā piedalījās 250 bīskapi. Tas notika Efezā, 431. g.p.k.

Ceturtajā tikās Halkēdonā, 451. g. pēc Kr., un to sasauca imperators Marciāns, piedalījās 500 vai 600 bīskapi vai metropolīti (metropolīti bija pilsētas mācītāji vai pirmās draudzes mācītāji). Šī koncila laikā tika izsludināta mācība par to, kas tagad pazīstama kā “Marijas godināšana.” Tas nozīmē Marijas, Kristus mātes pielūgšanu. Šī jaunā mācība sākumā, daudziem nopietni iebilstot, radīja īstu sensāciju. Bet gala rezultātā uzvarēja kā pastāvīga katoļu baznīcas mācība.

Piektais no šiem astoņiem konciliem tika noturēts Konstantinopolē (tas bija otrais, kas tur tika noturēts). To sasauca Justiniāns, 553. g.p.k., un to apmeklēja 165 bīskapi. Šis, šķiet, ka bija sasaukts galvenokārt, lai nosodītu noteiktus rakstus.

680. g.p.k. tika sasaukts sestais koncils. Tas arī notika Konstantinopolē, un to sasauca Konstantīns IV, lai nosodītu ķecerību. Šīs sapulces laikā tika gāzts un no baznīcas izslēgts pāvests ar vārdu Honorijs. Tomēr šajā laikā vēl nebija pasludināts nekļūdīgums.

Septītais koncils tika sasaukts Nīkajā, 787. g.p.k. Tas bija otrais šajā vietā. Šo sasauca imperatore Irēna. Šī tikšanās reize, šķiet tika noteikta kā sākums gan “attēlu pielūgšanai”, gan “svēto pielūgšanai.” Tādējādi varat redzēt, ka šādā veidā cilvēki tika vēl vairāk paganizēti, nevis pievērsti kristietībai.

Pēdējais no tā sauktajiem “Austrumu konciliem”, kurus sasauca imperatori, tika noturēts Konstantinopolē, 869. g.p.k. To sasauca Basilejs I Maķedonietis. Katoļu baznīca bija nokļuvusi nopietnās grūtībās. Bija radušās ļoti nopietna rakstura pretrunas starp divu katolicisma atzaru – austrumu un rietumu, Grieķu un Romas galvām – Ponciju Grieķi Konstantinopolē un Nikolaju I Romā. Šīs grūtības bija tik lielas, ka viņi nokļuva tik tālu, ka izslēdza viens otru no baznīcas. Tādēļ uz īsu brīdi katolicisms bija pilnīgi bez vadības.

Koncils tika sasaukts, galvenokārt, lai mēģinātu atrisināt šo sarežģītību. Šis lūzums katolicisma rindās līdz pat šai dienai nav nokārtots. Kopš tās tālās dienas visi mēģinājumi sadziedēt šo sazarošanos ir izgāzušies. Kopš tā laika spēkā ir bijusi Laterāna vara. Ne tikai imperatori, bet arī Romas pāvesti sasauca koncilus. Vēlākie koncili šajās lekcijās tiks pieminēti vēlāk.

4. Ir vēl viena jauna mācība, kurai neizdevās pievērst mūsu uzmanību. Bez šaubām ir arī citas, bet viena it īpaši – “zīdaiņu dievgalds.” Zīdaiņi ne tikai tika kristīti, bet uzņemti draudzē, un esot draudzes locekļi, viņiem bija tiesības piedalīties Kunga vakarēdienā. Viņiem bija problēma, kā to noorganizēt, bet tā tika atrisināta, iemērcot maizi vīnā. Tāda veidā tas tika praktizēts gadiem. Un pēc laika šai tika pievienota jauna mācība – tika mācīts, ka tā ir vēl viens glābšanas līdzeklis. Kā arī vēlāk tam tika pievienota vēl viena mācība, ko mēs pieminēsim nedaudz tālāk lekcijās.

5. 5. gadsimta laikā, ceturtajā ekumēniskajā koncilā, kas notika Halkedonā, 451. g., strauji augošajam sarakstam tika pievienota pavisam jauna mācība – mācība, kas saukta par “Marijas godināšanu” jeb Marijas, Kristus mātes pielūgšanu. Šķiet, ka bija jūtami nepieciešams jauns starpnieks. Attālums no Dieva līdz cilvēkam bija pārāk liels priekš viena starpnieka, pat, ja tas bija Kristus, Dieva dēls, patiess Dievs–Cilvēks. Marija tika uzskatīta par nepieciešamu, kā vēl viens starpnieks. Tā sāka pielūgt Mariju. Viņai lūgšanas bija jānodod Kristum.

6. 8. gadsimtā katoļu ticībai tika pievienotas divas jaunas mācības. Tās tika izsludinātas otrajā koncilā, kas notika Nīkajā, otrajā tur noturētajā koncilā (787. g.). Pirmā no tām tiek saukta “attēlu pielūgšana”, tiešs viena Dieva baušļa pārkāpums.

“Tev nebūs sev darīt nekādu tēlu nedz līdzību” (2. Moz. 20:3-5). Vēl viens papildinājums no pagānisma. Pēc tam sekoja “svēto pielūgšana.” Šai mācībai Bībelē nav iedrošinājuma. Bībelē ir dots tikai viens svētā pielūgšanas gadījums, un tas ir dots, lai parādītu tā absolūto muļķību – bagātais vīrs lūdza Ābrahamu (Lūkas 16:24–31). Šis ir dažas, bet ne visas no daudzajām revolucionārajām izmaiņām no Jaunās Derības mācībām, kas radās apmēram šajā baznīcas vēstures periodā.

7. Šī perioda laikā, kuram mēs ejam cauri, vajātie tika saukti daudzos un dažādos vārdos. Starp tiem bija donatisti, paterīnieši, katari, pauliciāņi un anabaptisti. Nedaudz vēlāk: petrobrusiāņi, arnoldisti, henriciāņi, albigēnieši un valdensieši. Dažkārt vairāk bija redzama viena grupa, dažkārt cita. Bet dažas no tām, to vajāšanu neatlaidīguma un briesmīguma dēļ, bija redzamas vienmēr.

8. Neuzskatīsim, ka visi šie vajātie vienmēr visos aspektos bija uzticīgi Jaunās Derības mācībām. Galvenokārt viņi bija. Un daži no tiem, ņemot vērā viņu apkārtējo vidi, bija apbrīnojami. Atcerieties, ka daudziem no tiem šajā tālajā laikā bija tikai Jaunās Derības vai Vecās Derības daļas. Grāmata nebija drukāta. Tā bija rakstīta uz manuskripta, pergamenta, ādas vai kaut kā līdzīga, un noteikti bija liela un apjomīga. Dažām, ja vispār kādām, ģimenēm vai pat vienkāršām draudzēm bija pilnīgas visas Bībeles kopijas. Pirms oficiālas kanonizēšanas (ceturtā gadsimta beigās), iespējams, bija ļoti maz vienkāršu Jaunās Derības manuskriptu. Tikai viens no tūkstoš zināmiem manuskriptiem tikai aptuveni 30 kopijās iekļāva visas grāmatas.

9. Turklāt visa “tumšo viduslaiku” perioda laikā un vajāšanu periodā, tika pieliktas pamatīgas pūles, lai iznīcinātu pat vajātajiem piederošos Svēto rakstu manuskriptus. Līdz ar to, daudzos gadījumos šiem cilvēkiem bija tikai mazas Bībeles daļas.

10. Ir svarīgi atzīmēt arī, ka, lai novērstu jebkura veida viedokļa izplatīšanos, kas bija pretrunā ar katoļu viedokli, tika pieņemti galēji plāni un pasākumi. Pirmkārt, visi jebkāda veida raksti, kas nebija katoļu, tika savākti un sadedzināti. Tas it īpaši attiecināms uz grāmatām. Šie plāni un pasākumi stingri un neatlaidīgi tika ievēroti vairākus gadsimtus. Saskaņā ar vēstures liecībām tas ir galvenais iemesls, kāpēc ir tik grūti aprakstīt precīzu

vēsturi. Arī gandrīz visi pastāvīgie rakstnieki un sludinātāji nomira mocekļu nāvēs. Tas bija ārkārtīgi asiņains periods. Visas no šīm pastāvīgo (tā saukto) ķeceru grupām, neatkarīgi no tā, ar kādu nosaukumu un neatkarīgi no tā, kur tās dzīvoja, tika nežēlīgi vajātas. Donatisti un Pauliciāņi bija redzamākie starp senākajām grupām. Katoļi, lai arī izklausās dīvaini, apsūdzēja visus, kas atteicās atkāpties no savas ticības – nosauca tos par ķeceriem, un pēc tam nosodīja par to, ka viņi bija ķeceri. Šie tā sauktie katoļi kļuva pamatīgāk paganizēti un pievērsti jūdaismam, nekā jebkad tika pievērsti kristietībai, un viņus vairāk aizrāva civilā vara nekā reliģiskā vara. Viņi izveidoja daudz vairāk jaunu likumu nekā viņi ievēroja vecos.

11. Tālāk aprakstītas dažas no daudzām variācijām, kas parādījās Jaunās Derības mācībās šo gadsimtu laikā. Tās, iespējams, ne vienmēr tiek sniegtas to izplatīšanas secībā. Patiesībā dažreiz ir gandrīz neiespējami iegūt precīzu šo dažu izmaiņu sākuma datumu. Tās ir nedaudz līdzīgas visai katoļu sistēmai. Tās ir attīstības stadijā. It īpaši agrākajos laikos viņu doktrīnas vai mācības pastāvīgi mainījās – ar pievienošanu, atņemšanu, aizstāšanu vai atcelšanu. Katoļu baznīca vairs nebija, pat, ja tā kādreiz bija bijusi, patiesa Jaunās Derības draudze. Tā vairs nebija tikai izpildorgāns, lai izpildītu jau radītos Dieva likumus, bet bija kļuvusi par aktīvu likumdevēju, pēc iegribām radot jaunus vai mainot, vai atceļot vecos.

12. Viena no tās jaunajām doktrīnām vai deklarācijām šajā laikā bija “Nav glābšanas ārpus baznīcas” – protams, katoļu baznīcas. Viņi paziņoja, ka nav cita varianta – esi katolis vai esi pazudis. Nebija citas alternatīvas.

13. Indulgenču un indulgenču pārdošanas doktrīna bija cita pilnīgi jauna un nopietna novirzīšanās no Jaunās Derības mācībām. Bet, lai padarītu jauno mācību patiesi efektīvu, obligāti bija nepieciešama cita jauna mācība. Bija kaut kā jāizveido ļoti liels kredīta konts – kredīta konts debesīs, bet pieejams zemei. Tāpēc bija jāmaca “labo darbu” nopelns kā glābšanas līdzeklis un kā līdzeklis papildīšanai, kaut kā ielikšanai kredīta kontā, no kura kaut ko varēja izvilk. Pirmā lielā summa, kas nokļuva kontā debesīs, protams, bija Kunga Jēzus darbs. Tā kā Viņš neizdarīja neko ļaunu, neviens no Viņa labajiem darbiem nebija vajadzīgs Viņam, tādēļ visi Viņa labie darbi, protams, varēja nonākt šajā kredīta kontā. Un pēc tam, papildus tam, visi apustuļu un labo cilvēku, kas dzīvoja pēc tam, labo darbu pārpalikumi (papildus tiem, kas katram pašam bija vajadzīgi) tiktu pievienoti lielajam kredīta kontam, padarot to ārkārtīgi lielu. Un pēc tam visa šī neaptveramā summa tika nolikta baznīcas – vienīgās baznīcas (?)! kredītam, un baznīcai tika dota atļauja to izmantot priekš dažiem nabaga grēcīgiem mirstīgajiem un ņemt par šo kredītu tādu maksu, kas uzskatāma par saprātīgu katram, kam nepieciešams debesu kredīts. No turienes arī radās indulgenču pārdošana. Cilvēki varēja pirkt sev, saviem draugiem vai pat mirušiem draugiem. Cenas atšķīrās no izdarītā vai vēl neizdarītā nodarījuma apjoma. Kā atzinuši paši katoļi, tas dažreiz nonāca līdz bezcerīgām galējībām. Daži Enciklopēdijas vēsturnieki sniedz cenu sarakstu, kas uzlikta par atšķirīgiem grēkiem, par kuriem tika pārdotas indulgences.

14. Tomēr, lai stātos spēkā pēdējās divas doktrīnas, obligāti bija nepieciešama vēl viena. Šī jaunā doktrīna tiek saukta šķīstītava, starpposma vietas stāvoklis starp debesīm un elli, kurā visiem jāapstājas, lai attīrītos no visiem grēkiem, kas mazāki par nāves grēkiem. Pat “svētajiem” jāiet caur šķīstītavai un jāpaliek tur, kamēr viņi tiek attīrīti ar uguni – ja vien viņi neiegūt palīdzību caur šo kredīta kontu tā, ka viņi var tikt cauri tikai, ja dzīvie lūdzas vai samaksā par indulgencēm. No turienes arī radās indulgenču pārdošana. Novirzīšanās no Jaunās Derības mācībām nenovēršami noveda pie citām.

15. Apstāsimies un aplūkosim atšķirības starp grieķu un Romas katoļiem:

- 1) Tautībās: Grieķu galvenokārt bija slāvi, tajā skaitā Grieķija, Krievija, Bulgārija, Serbija u.c. grieķiski runājošie. Romas katoļi galvenokārt ir latīņi, tajā skaitā Itālija, Francija, Spānija, Dienvidu un Centrālā Amerika, Meksika u.c.;
- 2) Grieķu katoļi noraidīja uzšlakstīšanu vai uzliešanu kristīšanai. Romas katoļi izmanto tikai uzšlakstīšanu,

pretendējot uz tiesībām to mainīt no oriģinālā Bībeles iegremdēšanas plāna.

- 3) Grieķu katoļi turpina zīdaiņu dievgalda praksi. Romas katoļi to pameta, lai arī kādreiz to bija mācījuši kā vēl vienu glābšanas veidu;
- 4) Grieķu katoļi, izpildot Kunga vakarēdienu, dod vīnu un maizi lajiem. Romas katoļi dod lajiem tikai maizi – vīnu dzer priesteri;
- 5) Grieķu katoļi ļauj saviem priesteriem precēties. Romas katoļu priesteriem ir aizliegts precēties;
- 6) Grieķu katoļi noraidīja pāvesta “nekļūdīguma” doktrīnu, Romas katoļi apstiprināja un uzstāja par doktrīnas pareizību.

Iepriekš minētie ir vismaz galvenie punkti, kuros viņi atšķirās. Citādi Grieķu un Romas katoļu baznīcas, šķiet, ka ir vienādas.

16. Mūsu lekcijās mēs esam tieši tikuši cauri devītajam gadsimtam. Tagad sāksim ar desmito. Lūdzu, aplūkojiet grafiku. Tieši to vietu, kur notika atdalīšanās starp Romas un Grieķu katoļiem. Jūs drīz, gadsimtiem ejot, redzēsiet, citus jaunus likumus un doktrīnas – un izmisīgi rūgtu vajāšanu. (Schaff, Herzogg, En., 11. sējums, 901. lpp.)

17. Es vēlreiz pievērsīšu uzmanību tiem, pār kuriem krita smagā vajāšanas roka. Ja 1 200 gadu vajāšanu laikā tā sauktajos “tumšajos viduslaikos”, kā vēsture noteikti māca, nomira piecdesmit miljoni, tad viņi nomira ātrāk nekā vidēji četri miljoni simts gados. Tas, šķiet, pārsniedz cilvēku uztveres robežu. Kā iepriekš minēts, šī dzelzs roka, izmirkusi mocekļu asinīs, krita uz pauliciāņiem, arnoldistiem, henriciāņiem, petrobrusiāņiem, albiģiešiem, valdensiešiem un anabaptistiem – protams, uz dažiem smagāk nekā citiem. Bet šo briesmīgo stāsta daļu mēs pāriesim steigā.

18. Tad nāca vēl viens ilgs ekumēnisku koncilu periods, protams, ne nepārtraukti vai pēc kārtas. Visos laikos bijis daudz koncilu, kas nebija ekumēniski, ne arī ietvēra “vispasaules impēriju.” Šie koncili lielākoties bija dažas civilu vai reliģisku (?) likumu likumdošanas institūcijas, no kurām viss – gan likumdošana, gan likumi bija tiešā pretrunā ar Jauno Derību. Atcerieties, ka tie bija izveidotas baznīcas akti – baznīcas, kas bija salaulājusies ar pagānu valdību. Un šī baznīca bija kļuvusi vairāk pagāniska, nekā valdība pievērsusies kristietībai.

19. Kad cilvēki atstāj Jauno Derību, kas aptver visus nepieciešamos likumus kristieša dzīvei, vai nu atsevišķam kristietim vai visai draudzei, šie cilvēki atver bezgalīgu okeānu. Jebkurš maldīgs likums (un jebkurš likums, kas pievienots Bībelei, ir maldīgs) nenovēršami un drīz pieprasīs citu, un citi pieprasīs vēl citus un tā bez gala. Tādēļ Kristus nedeļa Savām draudzēm un sludinātājiem likumdošanas varu. Vēl jo vairāk tādēļ Jaunā Derība noslēdzas ar šiem nozīmīgajiem vārdiem: “Jo es apliecināju visiem, kas dzird tos praviešu vārdus, kas šinī grāmatā: ja kas pie šiem ko pieliek, tad Dievs pieliks viņam tās mocības, kas ir rakstītas šinī grāmatā. Un ja kas ko atņem no tiem praviešu vārdiem, kas šinī grāmatā, tad Dievs atņems viņa daļu no tās dzīvības grāmatas un no tās svētās pilsētas un no tā, kas ir rakstīts šinī grāmatā.” Atkl. 22:18-19.

PIEZĪME: Mēs ievietojām šo iekavās iekļaujamo teikumu kā brīdinājumu. Pasargājiet baptistu draudzes pat no disciplināriem un citiem dažādiem lēmumiem, kas dažkārt tiek pieņemti to konferencēs, kur lēmumi var būt veidoti kā draudzes pārvaldības likumi vai noteikumi. Jaunajā Derībā ir visi nepieciešamie likumi un noteikumi.

20. Šīs mazās grāmatas izmēra ierobežojumi izslēdz iespēju daudz runāt par šiem konciliem vai likumdošanas sapulcēm, bet ir nepieciešams pateikt dažas lietas.

21. Pirmo no šiem Laterāna vai rietumu konciliem, tiem, kurus sasauca pāvesti, sasauca Kaliksts II, 1123. g.p.k. Tajā piedalījās aptuveni 300 bīskapi. Šajā sapulcē tika izsludināts, ka Romas priesteri nekad nedrīkst laulāties. Tas tika nosaukts par priesteru celibātu. Mēs, protams, nemēģinām sniegt visas lietas, kas tika darītas šajās sapulcēs.

22. Pēc dažiem gadiem, 1139. g.p.k. pāvests Inocents II sasauca vēl vienu no šiem konciliem, it īpaši, lai nosodītu divas ļoti dievbijīgu kristiešu grupas, kas pazīstamas kā Petrobrusiāni un Arnoldisti.

23. Aleksandrs III sasauca vēl vienu 1179. g.p.k., tikai četrdesmit gadus pēc pēdējā. Šajā tika nosodītas valdensiešu un albigiešu tā sauktās “kļūdas un bezdievība”.

24. Tikai 36 gadus pēc šī pēdējā, pāvests Inocents III sasauca vēl vienu. Tas tika noturēts 1215. g.p.k. un, šķiet, ka tas bija visvairāk apmeklētais no visiem šiem konciliem. Saskaņā ar šīs sapulces vēsturisko pārskatu “tur piedalījās 412 bīskapi, 800 abati un klosteru priekšnieki, sūtņi no Bizantijas valsts un liels skaits prinču un aristokrātu.” No paša sapulces sastāva jūs varat saprast, ka garīgie jautājumi nebija vienīgie, kas tika izskatīti.

Šajā laikā tika izsludināta jauna “transsubstancijas” doktrīna, kas paredzēta Kunga vakarēdiena maizes un vīna pārvēršanai patiesā un īstā Kristus miesā un asinīs pēc priesteru lūgšanas. Šai doktrīnai kopā ar citām bija liela nozīme reformācijas vadītāju uzkurināšanā dažus gadsimtus vēlāk. Šī doktrīna, protams, mācīja, ka visi tie, kas piedalījās vakarēdienā, patiešām ēda Kristus miesu un dzēra Kristus asinis. Grēksūdze – savu grēku izsūdžēšana priesterim – bija cita jauna doktrīna, kurai, šķietami, sākums bija šajā sapulcē. Bet, iespējams, nežēlīgākā un asiņainākā lieta, kas jebkad uzkrauta cilvēkiem pasaules vēsturē bija tas, ko mēs pazīstam kā “inkvizīciju” un citas līdzīgas tiesas prāvas, kas radītas tā saukto “ķeceru” tiesāšanai. Šķiet, ka visa pasaule ir pilna ar grāmatām, kas sarakstītas, nosodot šo galējo nežēlību, un tomēr to ir radījuši un turpinājuši cilvēki, kas apgalvo, ka tos vada un virza Tas Kungs. Šķiet, ka visā vēsturē nav nekā, absolūti nekā, kas to varētu pārspēt tās patiesajā barbarismā. Es pat nemēģināšu to aprakstīt. Es vienkārši norādīšu saviem lasītājiem uz dažām no daudzajām grāmatām, kas sarakstītas par “Inkvizīciju”, un ļaušu tās izlasīt un izpētīt pašiem. Un, it kā nebūtu pietiekoši izdarīts, šajā sapulcē tika paveikta vēl viena lieta. Tika skaidri izsludināts izraut ar saknēm visu “ķecerību.” Kas par melnu lapu – ak jā – vairākas melnas lapas pasaules vēsturē tika sarakstītas ar šiem briesmīgajiem spriedumiem.

25. 1229. g.p.k., tikai 14 gadus pēc pēdējās šausmīgās sapulces tika noturēta vēl viena. (Šķiet, ka šī nebija ekumēniska.) Tas tika saukts par Tulūzas koncilu. Šajā sapulcē tika pasludināts, iespējams, viens no svarīgākajiem jautājumiem visā katoļu vēsturē. Šajā koncilā tika izsludināts, ka Bībele, Dieva grāmata tiek liegta visiem laikiem, visiem katoļu baznīcas locekļiem, kas nav priesteri vai augstākas amatpersonas. Cik savāds likums par spīti vienkāršajai Vārda mācībai, “Meklējiet rakstus, jo jums šķiet, ka tur iekšā jums ir mūžīga dzīvība, un tie ir, kas liecību dod par Mani.” (Jāņa 5:39)

26. Tika sasaukts vēl viens koncils lai satiktos Lionā. To sasauca pāvests Inocents IV 1245. g.p.k. Šķiet, ka šis bija, galvenokārt, lai no baznīcas izslēgtu un gāztu Vācijas imperatoru Frederiku I. Baznīca, laulības pārkāpēja līgava laulībā ar valsti 313. gadā Konstantīna Lielā laikā, tagad bija kļuvusi par nama vadītāju, un tagad diktēja valstu valdību politiku, un radīja vai pēc savām vēlmēm atcēla karaļus un karalienes.

27. 1274. g.p.k. tika sasaukts vēl viens koncils, lai īstenotu lielās katoļu baznīcas Romas un Grieķu atzaru atkal apvienošanu. Lielajā sapulcē šī mērķa sasniegšana pilnībā izgāzās.

TREŠĀ LEKCIJA 1400. – 1600.

1. Šie trīs gadsimti – piecpadsmitais, sešpadsmitais un septiņpadsmitais ir vieni no notikumiem bagātākajiem pasaules vēsturē, un tas it īpaši attiecas uz kristiešu vēsturi. Katoļu baznīcā – gan Romas, gan Grieķu, bija gandrīz nepārtraukta iekšēja revolūcija, cenšoties radīt reformāciju. Šī ilgā pasīvās apziņas atmodināšana un vēlme pēc patiesas reformācijas patiešām sākās trīspadsmitajā gadsimtā vai pat nedaudz ātrāk par to. Uz to arī, protams, norāda vēsture.

2. Paiesim nedaudz atpakaļ. Katoļu baznīca ar tās daudzajām novirzēm no Jaunās Derības mācībām, tās daudzajiem savādajiem un nežēlīgajiem likumiem, tās ārkārtīgi zemo morāles stāvokli un tās rokām un drēbēm, kas ož pēc miljoniem mocekļu asiņu, ir kļuvusi nepatīkama un vienkārši pretīga daudziem tās piekritējiem, kuri ir daudz labāki nekā viņu sistēma, likumi, doktrīnas un paradumi. Vairāki no tās drosmīgākajiem, labākajiem un garīgākajiem priesteriem un citiem vadītājiem, viens pēc otra, centās nopietni reformēt daudzus no tās apstrīdamākajiem likumiem un doktrīnām un atgriezties atpakaļ, vismaz tuvāk vienkāršajām Jaunās Derības mācībām. Mēs sniegsim dažus spilgtus piemērus.

Ievērojiet ne tikai to, cik tālu prom un kur reformācijas liesmas sākās, bet arī reformācijas vadītājus. Visi vadītāji bija vai palika katoļu priesteri vai kāda veida amatpersonas. Lielajā ļaunumā bija pat nedaudz laba. Tomēr šajā laikā, iespējams, nebija pat viena tīra Jaunās Derības doktrīna, kas saglabājusi tās sākotnējo tīrību – bet piefiksējiet dažus reformatorus un to, kur tie strādāja.

3. Tomēr ir labi atzīmēt, ka daudzus gadsimtus pirms lielā reformācijas perioda bija vairāki ievērojami personāži, kas sacēlās pret šausmīgajām katoļu galējībām – un dedzīgi centās palikt uzticīgi Bībelei – bet viņu asiņu pēdas bija viss, kas no tiem palicis pāri. Mēs tagad kādu laiku papētīsim visbiežāk pieminēto periodu – “reformāciju.”

4. No 1320. līdz 1384. gadam Anglijā dzīvoja vīrs, kurš piesaistīja visas pasaules uzmanību. Viņa vārds bija Džons Vaiklifs. Viņš bija pirmais drosmīgais biedrs, kuram bija drosmē mēģināt veikt īstu reformāciju katoļu baznīcas iekšpusē. Viņš daudzas reizes vēsturē ir minēts kā “Reformācijas rīta zvaigzne.” Viņš dzīvoja nopietnu un darbīgu dzīvi. Lai kaut cik tuvu aprakstītu Džona Vaiklifa vēsturi, būtu nepieciešami vairāki sējumi. Viņš bija ienīsts, briesmīgi ienīsts starp katoļu hierarhijas vadītājiem. Viņa dzīve bija nemitīgi centieni. Beigās viņš nomira no paralīzes. Bet pat pēc vairākiem gadiem, tik liels bija katoļu ienaidis, viņa kauli tika izrakti un sadedzināti, un viņa pelni izkaisīti virs ūdens.

5. Minot cieši uz Vaiklifa papēžiem, nāca Jans Huss (1373.–1415.), ievērojams dēls no tālās Bohēmijas. Viņa dvēsele sajuta un atbildēja uz Anglijas “Rīta zvaigznes” spīdošo gaismu. Viņam bija drosmīga un notikumiem bagāta, bet sāpīga un skumji īsa dzīve. Atsaucīga akorda pamodināšanas vietā starp viņa katoļu ļaudīm par labu īstai reformācijai, viņš radīja bailes, ienaidu un opozīciju, kura panāca viņa sadedzināšanu pie staba – moceklis starp saviem cilvēkiem. Un tomēr viņš meklēja viņu pašu labumu. Viņš mīlēja savu Kungu un savus ļaudis. Tomēr viņš bija tikai viens no daudziem miljoniem, kuram tādējādi bija jāmirst.

6. Pēc Jana Husa no Bohēmijas nāca brīnišķīgais Itālijas dēls, apbrīnojami daiļrunīgais Savonarola (1452.–1498.). Huss tika sadedzināts 1415. gadā, Savonarola piedzima 37 gadus vēlāk. Viņš, tāpat kā Huss, dievbijīgs katolis, atklāja ka viņa ļaužu – Itālijas tautas – vadītāji, tāpat kā Bohēmijā, bija pret reformāciju. Bet viņš ar savu vareno daiļrunību panāca dažu apziņas atmodu un nodrošināja vērā ņemamu pēctecību. Bet patiesā reformācija hierarhijā nozīmēja absolūtu svarīgu personu sagraušanu šajā organizācijā. Tādēļ Savonarolam, tāpat kā Husam bija jāmirst. **ARĪ VIŅŠ TIKA SADEDZINĀTS PIE STABA.** No visiem daiļrunīgajiem tā lieliskā perioda vīriem, Savonarola, iespējams, pacēlās par galvas un plecu tiesu pār pārējiem. Bet viņš cīnījās pret varenu organizāciju, un viņu pastāvēšana pieprasīja, lai viņi cīnītos pret reformāciju, tādēļ Savonarolam bija jāmirst.

7. Protams, sniedzot šī perioda reformatoru vārdus, daudzi vārdi, katrā ziņā, netiek iekļauti. Šeit tiek minēti tikai vēsturē biežāk minētie. Sekojot Itālijas zelta mēles oratoram, nāca vīrs no Šveices. Cvinglijs piedzima pirms Savonarolas nāves. Viņš dzīvoja no 1484. līdz 1531. gadam. Reformācijas gars tagad sāka piepildīt visu zemi. Tās liesmas tagad izlauzās ātrāk un izplatījās daudz straujāk, kļūstot grūti apvaldāmas.

Šī viena, ko aizkūra Cvinglijs, vēl nebija vairāk kā daļēji apslāpēta pirms cita, daudz nopietnāka nekā visas pārējās, izlauzās Vācijā. Cvinglijs nomira kaujā.

8. Mārtiņš Luters, iespējams, plašāk pieminētais no visiem piecpadsmitā un sešpadsmitā gadsimta reformatoriem, dzīvoja no 1483. līdz 1546. gadam, un kā varat redzēt pēc datumiem, bija ļoti tuvs Cvinglija laikabiedrs. Viņš bija dzimis vienu gadu agrāk un nodzīvoja piecpadsmit gadus ilgāk. Iespējams, daudz vairāk nekā vēsture noteikti apgalvo, viņa lieliskie priekšgājēji lielā mērā atvieglāja viņa smago darbu. Turklāt viņš mācījās no viņu smagās pieredzes, un vēlāk vairāk no sevis paša, ka patiesa reformācija katoļu baznīcā būtu absolūta neiespējamība. Būtu nepieciešams pārāk daudz reformācijas pasākumu. Viens prasītu nākošo, un nākošais prasītu vēl citus, un tā tālāk.

9. Tādēļ Mārtiņš Luters pēc daudzām smagām cīņām ar katoļu līderiem, un ar atbalstu no Melanhtona un citiem izciliem vāciešiem 1530. gadā vai aptuveni tad kļuva par pilnīgi jaunas kristiešu organizācijas, kas tagad zināma kā luteriskā baznīca, dibinātāju, kas ļoti drīz kļuva par Vācijas baznīcu. Šī bija pirmā no jaunajām organizācijām, kas iznāca tieši no Romas un atteicās no visas padevības mātes katoļu baznīcai (kā tā tiek saukta) un pēc tam turpināja dzīvot.

10. Kādu laiciņu, izlaižot anglikāņu baznīcu, kas nāca pēc luterāņiem tās sākumā, mēs pasekosim nedaudz Eiropas kontinenta reformācijai. No 1509. līdz 1564. gadam dzīvoja vēl viens lielisks reformators. Tas bija Žans Kalvins, francūzis, bet, šķiet, ka tajā laikā dzīvoja Šveicē. Viņš pa tiešām bija varens vīrs. Viņš bija Mārtiņa Lutera laikabiedrs 30 gadus, un bija 22 gadus vecs, kad nomira Cvinglijs. Kalvins ir vispāratzīts prezbitēriāņu baznīcas dibinātājs. Tomēr daži no vēsturniekiem dod nopelnus Cvinglijam, bet, šķiet, ka spēcīgāki pierādījumi ir par labu Kalvinam. Nenoliedzami Cvinglija, kā arī Lutera darbs padarīja vieglāku Kalvina darbu. Tādēļ 1541. gadā, tikai vienpadsmit gadus (liekas, ka tajā gadā), pēc tam, kad Luters izveidoja luterāņu baznīcu, parādījās prezbitēriāņu baznīca. Arī to, kā tas bija luterāņu gadījumā, vadīja reformēts katoļu priesteris vai vismaz amatpersona. Šie seši – Vaiklifs, Huss, Savonarola, Cvinglijs, Luters un Kalvins, lieliski vadītāji savās lielajās reformācijas kaujās pārsteidza katolicismu ar spēcīgu sitienu.

11. 1560. gadā, deviņpadsmit gadus pēc Kalvina pirmās organizācijas Ženēvā, Šveicē, Džons Nokss, Kalvina māceklis, izveidoja pirmo prezbitēriāņu baznīcu Skotijā, un tikai trīsdesmit divus gadus vēlāk, 1592. gadā, prezbitēriānisms kļuva par Skotijas valsts baznīcu.

12. Šo grūto cīņu laikā par reformāciju, nepārtrauktu un vērtīgu palīdzību reformatoriem deva daudzi anabaptisti (vai arī saukti ar citiem vārdiem, ko tie nēsāja). Cerot iegūt nelielu atbrīvojumu no sava rūgtā likteņa, viņi iznāca no savām paslēptuvēm un drosmīgi cīnījās kopā ar reformatoriem, bet tiem tika lemta šausmīga vilšanās. Kopš šī brīža viņiem tagad bija divi papildus vajājoši ienaidnieki. Gan luterāņu, gan prezbitēriāņu baznīcas izvilka no to katoļu mātes daudz viņas ļaunuma un kopā ar to – ideju par valsts baznīcu. Tās abas drīz vien kļuva par iedibinātām baznīcām. Drīz vien abas bija vajāšanas biznesā, nedaudz, ja vispār, paliekot iepakaj savai katoļu mātei. Skumjš un šausmīgs bija šo ilgi cietušo anabaptistu liktenis. Tagad pasaule viņiem nedevis vietu, kur slēpties. Tagad viņiem uz karstām pēdām sekoja četri skarbi vajātāji. Protams, viņu “ASINU pēdām.”

13. Tā paša perioda laikā, par dažiem gadiem nedaudz agrāk nekā prezbitēriāņi, radās pavisam jauna konfesija, ne Eiropas kontinentā, bet Anglijā. Tomēr tas notika ne tik daudz ar reformāciju (lai gan tas nenoliedzami to padarīja vieglāku), bet gan ar šķelšanos un dalīšanos katoļu rindās. Drīzāk kā šķelšanās 869. gadā, kad

austrumu katoļi atdalījās no rietumiem un kopš tā laika vēsturē tās bija pazīstamas kā Grieķu un Romas katoļu baznīcas, aunā šķelšanās notika līdzīgi.

Anglijas karalis Henrijs VIII bija apprecējis Spānijas Katrīnu, bet diemžēl pēc neliela laika viņa mazliet nemierīgā sirds iemīlēja Annu Boleinu. Tādēļ viņš vēlējās šķirties no Katrīnas un apprecēt Annu. Tajā laikā šķiršanās iegūšana nebija viegls jautājums. Tikai pāvests varēja to garantēt, un viņš šajā gadījumā, īpašu iemeslu dēļ, atteicās to garantēt. Henrijam bija lielas bēdas. Esot karalis, viņš juta, ka šajā jautājumā viņam ir tiesības ievērot savas vēlmes. Viņa premjerministrs (tajā laikā Tomass Kromvels) pasmejās par karali: “Kādēļ šādos jautājumos tu pakļauies pāvesta autoritātei?” Henrijs sekoja viņa ieteikumam, nometa pāvesta autoritāti un padarīja pats sevi par Anglijas baznīcas galvu. Tā sākās jaunā anglikāņu baznīca. Tā tika pilnveidota no 1534. līdz 1535. gadam. Šajā laikā netika veiktas izmaiņas doktrīnā, vienkārši atteikšanās no pāvesta autoritātes. Henrijs sirdī nekad nekļuva par protestantu, Viņš nomira katoļu ticībā.

14. Bet gala rezultātā šī atdalīšanās radīja dažas ļoti ievērojamas izmaiņas jeb reformācijas, kamēr reformācija katoļu baznīcā un zem pāvesta autoritātes Luteru un citu gadījumā nebija iespējama, tas bija iespējams pēc atdalīšanās. Dažas atzīmētās izmaiņas vadīja Kranmers, Latimers, Ridlijs un citi. Tomēr viņi un daudzi citi par izmaiņām samaksāja asiņainu cenu, kad dažus gadus vēlāk Anglijas tronī nonāca šķirtās Katrīnas meita Marija jeb “Asiņainā Marija” un veda jauno baznīcu atpakaļ zem pāvesta varas. Šī baismīgā un drausmīgā reakcija beidzās ar spraigu un asiņainu Marijas piecu gadu valdīšanu. Kamēr galvas zem asiņainā Marijas cirvja ripoja, viņa aizgāja kopā ar tām. Tomēr cilvēki bija ieguvuši daļēju brīvības garšu, tādēļ, kad par karalieni kļuva Annas Boleinas (kuras dēļ Katrīna tika šķirta) meita Elizabete, anglikāņu baznīca atkal gāza pāvesta varu un izveidojās no jauna.

15. Tādējādi, pirms sešpadsmitā gadsimta beigām bija piecas iedibinātas baznīcas – baznīcas, kuras atbalstīja civilās valdības – Romas un Grieķu katoļi, skaitīti, kā divi, anglikāņu baznīca, luterāņi jeb Vācijas baznīca, Skotijas baznīca, kas tagad pazīstama kā prezbiteriāņi. Visas no tām bija rūgtā naidā un vajāja cilvēkus, kas tika saukti par anabaptistiem, valdensiešiem un visas citas nevalstiskas draudzes –draudzes, kas nekad nebija saistītas ar katoļiem. Viņu lieliskā palīdzība cīņā par reformāciju tika aizmirsta un tagad tika pilnīgi ignorēta. Nebeidzamu vajāšanu laikā katru dienu nepārtraukti bojā aizgāja vēl vairāki tūkstoši, tajā skaitā sievietes un bērni. Lielā cerība, kas atmodās un ko iedvesmoja reformācija, izrādījās sasodīti maldi. Paliekas tagad meklēja nenoteiktu patvērumu draudzīgajos Alpos un citās paslēptuvēs visā pasaulē.

16. Šīs trīs organizācijas, atdaloties no, vai iznākot no katoļiem, saglabāja daudzus no to kaitīgajiem maldiem, no kuriem daži ir šie:

- 1) Sludinātāja – draudzes pārvaldība (atšķirīgās formās);
- 2) Baznīcas veidojums (baznīcas un valsts kombinācija);
- 3) Zīdaiņu KRISTĪBAS;
- 4) Apšļakstīšana vai uzliesana kristījot;
- 5) Atdzimšana kristībā (vismaz dažas un arī citas, ja pieņem to ēsturnieku teikto)
- 6) Citu vajāšana (vismaz dažus gadsimtus).

17. Sākumā visas šīs izveidotās baznīcas vajāja viena otru, kā arī visus pārējos, bet koncilā, kas tika noturēts Augsburgā 1555. gadā starp “katoļiem” no vienas puses un “luterāņiem” no otras, vienojoties nevajāt vieni otru, tika parakstīts miera līgums kas pazīstams kā “Augsburgas pamiers”. “Lieciet mūs mierā, un mēs liksim mierā jūs.” Katoļiem cīnīties ar luterāņiem nozīmēja karot ar Vāciju, un luterāņiem cīnīties vai vajāt katoļus

nozīmēja karu ar visām valstīm, kur dominēja katolicisms.

18. Bet vajāšanas ar to neizbeidzās. Ienīstie anabaptisti (mūsdienās saukti par baptistiem), par spīti iepriekšējām vajāšanām un par spīti šausmīgajam faktam, ka piecdesmit miljoni jau bija nomiruši mocekļu nāvēs, joprojām pastāvēja lielā skaitā. Šī perioda laikā gar vienu Eiropas lielceļu, trīsdesmit jūdžu attālumā, ik pēc pāris pēdām tika salikti stabi, stabu gali tika uzasināti, un uz katra no staba galiem tika novietota asiņaina anabaptistu mocekļa galva. Cilvēka iztēle diez vai var iztēloties tik briesmīgu ainu! Un to, saskaņā ar uzticamu vēsturi, izdarīja cilvēki, kas sevi sauca par dievbijīgiem, lēnprātīgi un pazemīgi Jēzus Kristus sekotājiem.

19. Atcerēsimies, ka katoļi neuzskata Bībeli par vienīgo ticības un dzīvas noteikumu un ceļvedi. Ir apgalvojums, ka tā patiesi ir nekļūdīga, bet ir arī divas citas lietas, kas ir līdzvērtīgas: “baznīcas tēvu raksti” un baznīcas (katoļu baznīcas) dekrēti jeb nekļūdīgā pāvesta paziņojumi.

Līdz ar to nekad nevar būt apmierinošas debates starp katoļiem un protestantiem vai katoļiem un baptistiem, jo nav iespējams gala vienošanās pamats. Ciktāl tas attiecas uz katoļiem, viena pati Bībele nekad nevar atrisināt jautājumus.

20. Par piemēru paņemsim “kristību” jautājumu un gala autoritāti darbībai un paņēmienam. Viņi apgalvo, ka Bībele nepārprotami māca kristības un ka tā māca iegremdēšanu kā vienīgo paņēmieni. Bet tajā pašā laikā viņi apgalvo, ka viņu nekļūdīgajai baznīcai ir pilnīgas tiesības mainīt paņēmieni no iegremdēšanas uz apšļakstīšanu, bet nevienam citam nav tiesību vai autoritātes, nevienam citam, kā tikai nekļūdīgā pāvesta varai.

21. Jūs, protams, pamanīsiet un, iespējams, būsiat pārsteigti, ka es šajās lekcijās izmantoju maz citātus. Es dedzīgi cenšos izdarīt ļoti grūtu lietu, sniegt cilvēkiem reliģijas vēstures divu tūkstošu gadu galveno būtību sešās lekcijās.

22. Ir labi šo briesmīgo gadsimtu laikā pievērst uzmanību faktiem par Bībeli. Atcerieties, ka Bībele tad netika drukāta, un nebija papīra, uz kura drukāt, pat tad, kad drukāšana jau bija ieviesta. Nebija arī papīra, uz kura rakstīt. Pergaments – apstrādātas kazas vai aitas ādas vai papirusi (kāda veida koksnes celuloze) bija lietas, kas tika izmantotas rakstīšanai. Tādēļ grāmata, tik liela kā Bībele, visa rakstīta ar roku un ar kāda veida irbuli, ne pildspalvu, ko mēs izmantojam tagad, bija milzīgs priekšmets, iespējams, lielāks nekā viens vīrs varētu pārnēsāt. Tajā laikā pasaulē nebija vairāk par trīsdesmit pabeigtām Bībelēm. Bija vairākas Bībeles grāmatu daļas, kā Mateja, Marka, Lūkas, Jāņa evaņģēliji vai Apustuļu darbi, vai dažas no vēstulēm, vai Atklāsmes grāmata, kā arī dažas no Vecās Derības grāmatām. Viens no izcilākajiem brīnumiem visā pasaules vēsturē – saskaņā ar manu domāšanas veidu – ir tuvums, ar kuru Dieva cilvēki kopā vienā prātā ir domājuši un ticējuši svarīgos kristietības jautājumos. Protams, Dievs ir vienīgā atbilde. Tas tagad ir brīnišķīgākais fakts, ka mums visiem un katram var būt pilnīga visas Bībeles kopija, un katra mūsu pašu dzimtajā valodā.

23. Ir labi arī mums visiem veikt nopietnas un īpašas pārdomas par citu svarīgu Bībeles faktu. Tas šajā lekcijā jau iepriekš īsi tika minēts, bet tas ir tik ļoti svarīgi, ka to būtu gudri pieminēt vēlreiz. Tā bija darbība, ko katoļi veica Tulūzas koncilā, kas tika noturēts 1229. g.p.k., kad viņi izlēma aizliegt Bībeli, Dieva Vārdu lielākajai daļai savu pašu ļaužu – “lajiem.” Es vienkārši pastāstu to, ko viņi norādīja savā lielajā koncilā. Bet vēlāk privāti katolis man teica: “Mūsu nolūks tā darot, bija novērst patvaļīgu tās iztulkošanu.” Vai nav apbrīnojami, ka Dievam vajadzētu sarakstīt grāmatu cilvēkiem un pēc tam nelabprāt dot cilvēkiem to lasīt. Un tomēr saskaņā ar šo grāmatu, cilvēki tiesas dienā stāvēs vai kritīs pēc grāmatas mācībām. Nav jābrīnās par paziņojumu grāmatā – “Meklējat rakstus, jo jums šķiet, ka tur iekšā jums ir mūžīga dzīvība, un tie ir, kas liecību dod par Mani.” Baismīga katoļu pieņemta atbildība!

CETURTĀ LEKCIJA

17. – 19. gadsimts

1. Šī lekcija sākas ar septiņpadsmito gadsimtu (1601.g.p.k.) Mēs diezgan lielā steigā esam pārskrējuši pāri ļoti svarīgai kristiešu vēsturei, bet nepieciešamība to spiež darīt.

2. Šis trīs gadsimtu periods sākās ar pilnīgi jaunas konfesijas rašanos. Ir svarīgi atzīmēt, ka daži vēsturnieki par kongregacionālistu baznīcas (sākumā saukti par “Neatkarīgajiem”) sākuma datumu uzskata 1602. gadu. Tomēr Schaff–Herzog viņu enciklopēdijā tās sākumu noliek tālu atpakaļ sešpadsmitajā gadsimtā, radot to par luterāņu un prezbitēriāņu laikabiedru. Lielajā reformācijas vilnī daudzi, kuri iznāca no katoļu baznīcas, nebija apmierināti ar Luteru un Kalvina vadītās reformācijas apjomu. Viņi izlēma atteikties arī no sludinātāja lomas un draudžu pārvaldības idejas un atgriezties pie Jaunās Derības demokrātiskās idejas, kuru visos iepriekšējos piecpadsmit gadsimtus glabāja tie, kas atteicās pievienoties Konstantīna hierarhijai.

3. Šīs jaunās organizācijas apņēmīgais apgalvojums šai noteiktai reformai virs viņu galvas sakrāja rūgtas vajāšanas no katoļu, luterāņu, prezbitēriāņu un anglikāņu baznīcu sekotājiem – visām iedibinātajām baznīcām. Tomēr tā saglabāja daudzus citus katoļu izveidotus maldus, piemēram, zīdaiņu kristīšanu, uzliesanu vai uzšķakstīšanu kristījot un vēlāk pieņēma un līdz galējai pakāpei praktizēja baznīcas un valsts ideju. Kā arī pēc aizbēgšanas uz Ameriku, paši kļuva ļoti nikni vajātāji.

4. Nosaukums “neatkarīgie” vai kā tagad sauktie “kongregacionālisti” ir atvasināts no to baznīcas pārvaldības formas. Daži no angļu kongregacionālistu atšķirīgajiem principiem, kas ir doti Schaff–Herzog enciklopēdijā, ir šādi:

- 1) Jēzus Kristus ir vienīgā draudzes galva un Dieva Vārds ir vienīgais tās likumu krājums;
- 2) Redzamās draudzes ir atšķirīgas Dieva cilvēku sapulces, kas sapulcēti no pasaules tikai reliģisku iemeslu dēļ, un ne lai sajauktos ar pasauli;
- 3) Šīm atsevišķajām draudzēm ir pilnīga vara pār tiem, kas ir to koordinatori, un tajās uztur kārtību;
- 4) Attiecībā uz to iekšējo pārvaldību, tās katra ir no visām citām draudzēm neatkarīga draudze un līdzvērtīgi neatkarīga no valsts vadības;

5. Cik ievērojami atšķirīgi šie principi ir no katolicisma, luterānisma, prezbitēriānisma vai anglikāņu bīskapijas. Cik ievērojami līdzīgi mūsdienu un visu pagātnes laikmetu baptistiem un sākotnējām Kristus un Viņa apustuļu mācībām.

6. 1611. gadā parādījās Karaļa Džeimsa angļu bībeles versija (KJV). Nekad agrāk Bībele netika cilvēkiem dalīta tik plaši. Ar Dieva Vārda vispārējās izplatīšanas sākumu sākās straujš pāvesta varas panīkums, un daudzu gadsimtu laikā pirmie sākumi idejai par “reliģisku brīvību.”

7. 1648. gadā nāca “Vestfālenes miera līgums.” Kopā ar citām lietām, kas radās no miera līguma, bija trīskārša vienošanās starp lielajām konfesijām – katoļiem, luterāņiem un prezbitēriāņiem – vairs nevajāt citam citu. Vajāšanas starp šīm konfesijām nozīmēja karu ar valdībām, kas tās atbalstīja. Tomēr visi citi kristieši, it īpaši anabaptisti, no tiem turpināja saņemt to pašu skarbo apiešanos, pastāvīgas vajāšanas

8. Visa septiņpadsmitā gadsimta laikā valdensiešu, anabaptistu un baptistu (dažās vietās “ana” tagad tika noņemts) vajāšanas turpināja būt ārkārtīgi smagas. Anglijā no anglikāņu baznīcas, kā var apliecināt Džons Banjans un daudzi citi, Skotijā no Skotijas baznīcas (prezbitēriāņu), Itālijā un Francijā un ikvienā citā vietā,

kur pie varas bija pāvests, no katoļiem. Tagad tiem, kas nevienojās ar šīm valsts baznīcām vai dažām no tām, miera nebija nekur.

9. Tas ir nozīmīgs fakts, vispārātzīts uzticamā vēsturē, ka pat tik sen kā ceturtajā gadsimtā tie, kas atteicās ietilpt hierarhijā un atteicās pieņemt kristības vai tos, kas tika kristīti kā zīdaiņi, un atteicās apstiprināt mācību par “atdzimšanu kristībā” un pieprasīja atkārtotas kristības tiem, kas pie viņiem nāca no hierarhijas, tika saukti par “anabaptistiem.” Neatkarīgi no citiem vārdiem, ko tie nēsāja, tie vienmēr tika minēti kā “anabaptisti.” Sešpadsmitā gadsimta tuvumā “ana” tika atmests, un nosaukums tika saīsināts līdz vienkārši “baptisti,” un pakāpeniski tika atmesti visi citi nosaukumi. Acīmredzot, ja Banjans būtu dzīvojis agrākā periodā, viņa sekotāji būtu saukti “Banjanīti” vai “anabaptisti.” Iespējams, viņi būtu saukti abos vārdos, kā tika saukti citi pirms viņa.

10. Vārds “baptists” ir “iesauka” un tika dota tiem no ienaidniekiem (ja vien nosaukumu nevar pamatoti attiecināt uz tiem, kā dotu tiem no paša Glābēja, kad Viņš minēja Jāni kā “Kristītāju” (Baptistu). Līdz šai dienai nosaukumu oficiāli nav pieņēmusi neviena baptistu grupa. Tomēr nosaukums ir palicis pievienots un ir labprātīgi apstiprināts un nēsāts ar lepnumu. Tas pieguļ cieši. Tas bija atšķirīgs Kristus vēstneša vārds, kas pirmais mācīja doktrīnu, pie kuras tagad turas baptisti.

11. Es citēšu ļoti svarīgu apgalvojumu no Schaff– Herzogg enciklopēdijas, zem “Baptistu vēsture Eiropā” (1. sējums, 210. lpp.). “Baptisti sākumā parādījās Šveicē ap 1523. gadu, kur tos vajāja Cvinglijs un katoļi. Turpmākajos gados 1525. –1530. viņi ir sastopami lielās, pilnīgi organizētas darudzēs Dienvidvācijā, Tirolē un Vidusvācijā. Visās šajās vietās vajāšanas viņu dzīves padarīja skarbas.”

(Ievērojiet, ka tas viss bija pirms protestantu baznīcu – luterāņu, anglikāņu vai prezbitēriāņu dibināšanas.)

Mēs turpinām citātu – “Morāvija apsolīja lielākas brīvības mājas, un turp devās daudzi baptistu migranti, tikai, lai atrastu pieviltas cerības. Pēc 1534. gada to bija daudz Ziemeļvācijā, Holandē, Beļģijā un Valonijas provincēs. Viņu skaits palielinājās pat Albas valdīšanas laikā Holandē un radīja brīnišķīgu misionāru aizrautību.” (Un tomēr daži ļaudis saka, ka “Hardshells” (Nelokāmie) ir primitīvie baptisti.)

No kurienes radās baptisti? Viņi neradās no katoļiem reformācijas laikā. Viņiem bija lielas draudzes pirms reformācijas.

12. Kā atbildi uz ievērojamo interesi, piefiksējiet reliģiskās izmaiņas vairāku gadsimtu laikā Anglijā:

Evaņģēliju Anglijā nogādāja apustuļi, un tā palika apustuliska tās reliģijā līdz hierarhijas organizēšanai ceturta gadsimta sākumā un, patiesībā, vairāk nekā gadsimtu pēc tam. Tad tā nonāca zem hierarhijas varas, kas strauji attīstījās katoļu baznīcā. Pēc tam tā palika katoliska – tā bija valsts reliģija līdz šķelšanai 1534.–1535. gadā, Henrija VIII valdīšanas laikā. Pēc tam tā tika saukta par Anglijas baznīcu. Astonpadsmit gadus vēlāk, 1553. – 1558. gados, karalienes Marijas (“Asinainā Marija”) valdīšanas laikā, Anglija tika atgriezta katoļiem. Tas bija piecus gadus ilgs asinains periods. Pēc tam 1558. gadā tronī nāca Elizabete, Marijas pusmāsa, Annas Boleinas meita. Katoļi atkal tika gāzti no trona, un atkal Anglijas baznīca ieguva varu. Un tā lietas palika nemainīgas gandrīz vēl vienu gadsimtu, kad uz Īsu brīdi pārākumu ieguva prezbitēriāņu baznīca, un uz brīdi likās, ka tā kļūs ne tikai Skotijas, bet arī par Anglijas valsts baznīcu. Tomēr, pēc tam Olivera Kromvela laikā, Anglijas baznīca atgriezās atpakaļ un kopš tā laika palika par Anglijas oficiālo baznīcu.

13. Ievērojiet, ka Anglijā vairāk nekā gadsimtu notika pakāpeniska reliģisku jautājumu mīkstināšana – no smagas un asas vajāšanas līdz iedibinātai baznīcai.

- 1) Pirmais iecietības akts radās 1688. gadā, simts piecdesmit četrus gadus pēc šīs baznīcas sākuma. Šis akts atļāva Anglijā visu konfesiju dievkalpojumus, izņemot divu – katoļu un unitāriešu;
- 2) Otrais iecietības akts radās astoņdesmit deviņus gadus vēlāk, 1778. gadā. Šis akts iekļāva iecietību pret katoļiem, bet joprojām izslēdza unitāriešus;
- 3) Trešais iecietības akts tika izveidots trīsdesmit piecus gadus vēlāk, 1813. gadā. Tas iekļāva unitāriešus;
- 4) No 1828. līdz 1829. gadam radās tā saucamais “Testa akts,” kas deva “disidentiem” (“Anglijas baznīcai” nepiederošas reliģijas piekritējiem) piekļuvi amata pienākumu pildīšanai un pat Parlamentam;
- 5) No 1836. līdz 1837. un 1844. gadā radās “reģistrācijas” un “laulību” akti. Šie divi akti padarīja likumīgas “disidentu” veiktās kristības un laulības;
- 6) 1854. gadā tika pieņemts “reformu likumprojekts”. Šis likumprojekts atvēra Oksfordas un Kembridžas universitāšu durvis disidentu studentiem. Līdz šim laikam šajās lieliskajās institūcijās nevarēja iekļūt neviens “disidentu” bērns.

14. Tādējādi Anglijā bija progresa maršs pretī “reliģiskai brīvībai.” Bet, iespējams, ir pareizi norādīt, ka patiesa reliģiska brīvība nekad nevar ienākt valstī, kur ir un paliek iedibināta valsts baznīca. Labākajā gadījumā tā var būt tikai iecietība, kas noteikti ir tāls ceļš līdz patiesai reliģiskai brīvībai. Kamēr kādā valstī vienu no konfesijām, visas pārējās izslēdzot, atbalsta valdība, šis favorītisms un vienas atbalsts ir pretrunā ar absolūtas reliģiskas brīvības un vienlīdzības iespēju.

15. Ļoti tuvu astoņpadsmitā gadsimta sākumam Anglijā piedzima trīs zēni, kam bija lemts uz pasauli atstāt dziļu un nevīstošu iespaidu. Šie zēni bija Džons un Čārlzs Vesliji un Džordžs Vitfilds.

Džons un Čārlzs Vesliji piedzima Epvortā (no šejienes nāk ierosinājums Epvortas līgas nosaukumam), pirmais 1703. gada 28. jūnijā un otrais 1708. gada 29. martā. Džordžs Vitfilds piedzima Glosterā, 1714. gada 27. decembrī. Šo zēnu dzīves stāstus šeit nevar izstāstīt, bet viņi ir stāstīšanas un atstāstīšanas vērti. Šie trīs zēni kļuva par metodistu tēviem un dibinātājiem. Viņi visi trīs bija anglikāņu baznīcas locekļi un visi studēja garīdzniecībā. Tomēr tajā brīdī neviens no viņiem nepievērsās Dievam (kas tajā laikā nebija neparasti starp angļu garīdzniekiem. Tomēr paturiet prātā, ka bieži, ja ne parasti, tajās dienās par zēna turpmāko profesiju vai dzīves ceļu izlēma vecāki). Bet vecāki šie zēni atgriezās un atgriezās patiesi brīnīšķīgi.

16. Šķiet, ka šiem vīriem nebija vēlme būt par jaunas konfesijas dibinātājiem. Bet, liekas, ka viņiem bija liela vēlme un viņi dedzīgi centās atdzīvināt tīro reliģiju un patiesu garīgu reformāciju anglikāņu baznīcā. To viņi mēģināja gan Anglijā, gan Amerikā. Tāpēc drīz pēc viņiem tika aizvērtas viņu pašu baznīcu durvis. Viņu dievkalpojumi bieži notika brīvā dabā, kādā privātmājā vai, atsevišķi Vitfilda gadījumā, citu konfesiju sanāksmju telpās. Vitfilda lieliskā daiļrunība piesaistīja ievērojami lielu uzmanību visur, kur viņš devās.

17. Grūti ir noteikt konkrētu metodistu baznīcas dibināšanas datumu. Neapšaubāmi metodisms ir vecāks par metodistu baznīcu. Šie trīs jaunie vīri tika saukti par metodistiem pirms tie atstāja koledžu. Pirmās organizācijas tika sauktas “Biedrības.” Pirmā ikgadējā konference Anglijā tika noturēta 1744. gadā. Metodistu episkopālā baznīca tika oficiāli un noteikti organizēta Amerikā, Baltimorā 1784. gadā. Viņu pieaugums ir bijis patiešām brīnumains. Bet, kad viņi iznāca no anglikāņu baznīcas jeb episkopālās baznīcas, viņi sev līdzī paņēma daudzas mātes un vecās mātes baznīcu kļūdas. Piemēram, bīskapiju vai mācītāja – draudzes pārvaldību. Šajā brīdī viņiem bija daudzi iekšēji konflikti un šķelšanās, un šķiet, ka lemts būt vēl citām. Zīdaiņu kristības un uzšlakstīšana kristījot u.c., bet ir viena lieliska lieta, kas viņiem bija, ko viņi nepaņēma sev līdzī, patiesa garīga reliģija.

18. 1788. gada 12. septembrī Īrijā, Antrimā piedzima bērns, kuram turpmākajos gados bija lemts izveidot reliģisku kņadu dažās pasaules vietās un kļūt par jaunas reliģiskas konfesijas dibinātāju. Šis bērns bija Aleksandrs Kempbels. Viņa tēvs bija prezbitēriāņu kalpotājs. Tēvs, Tomass Kempbels 1807. gadā ieradās Amerikā. Viņa dēls Aleksandrs, kurš tajā laikā bija koledžā, atbrauca vēlāk. Viedokļu maiņas dēļ viņi pameta prezbitēriāņus un izveidoja neatkarīgu organizāciju, kuru viņi nosauca “Kristīgā asociācija,” kas pazīstama kā “Brush Run Church.” 1811. gadā viņi pieņēma iegremdēšanu kā kristību veidu, un viņiem izdevās pārliecināt baptistu mācītāju tos nokristīt, bet atšķirīgās izpratnes dēļ viņi nebija vienoti ar baptistu baznīcu. Tika kristīti visi – tēvs, māte un Aleksandrs. 1813. gadā viņu neatkarīgā draudze apvienojās ar Redstounas baptistu asociāciju. Desmit gadus vēlāk, strīda dēļ viņi asociāciju pameta un pievienojās citai. Strīdi turpinājās, un viņi pameta arī šo asociāciju. Ir godīgi teikt, ka viņi nekad nebija baptisti, ne arī viņi, cik esmu redzējis kādos ierakstos, apgalvo, ka tādi būtu bijuši.

19. Diez vai būtu godīgi kristiešu vēsturē, un it īpaši baptistu vēsturē, šajās lekcijās neko neteikt par Džonu Banjanu. Dažos aspektos viens no slavētākajiem vīriem Anglijas un pat pasaules vēsturē – Džons Banjans, baptistu mācītājs – Džons Banjans, divpadsmit gadus Bedfordas cietumā – Džons Banjans, atrodoties cietumā, autors slavētākajai un izplatītākajai grāmatai pasaulē pēc Bībeles. “Svētceļnieku taka” – Džons Banjans, viens no ievērojamākajiem kristiešu vajāšanas rūgtuma piemēriem.

Un Marijas Banjanas, Džona Banjana aklās meitas stāstam jābūt katrā svētdienas skolas bibliotēkā. Daudzus gadus tas bija izpārdots. Man liekas, ka tagad tas tiek atkal drukāts. Es gandrīz izaicinu katru vīru vai sievu, zēnu vai meiteni, to izlasīt un saglabāt sausas acis.

20. Vēl viena lieta, par kuru šajās lekcijās vajadzētu sacīt dažus vārdus, ir par Velsu un Velsas baptistiem. Viens no visaizraujošākajiem stāstiem kristiešu vēsturē ir Velsas baptistu stāsts. Amerikas Savienoto Valstu baptisti Velsas baptistiem ir parādā vairāk, nekā lielākā daļa no mums to apzinās. No Velsas uz Savienotajām Valstīm ir migrējušas Dažas veselas, pilnībā organizētas baptistu draudzes ar visu organizāciju. (Orchard, 21.–23. lpp.; Ford, 2. nod.)

21. Kristiešu darba stāsts par sākumu Velsā ir pārsteidzoši aizraujošs, un, skatoties vēsturē, tas šķiet paties. Vēsture sākas Jaunajā Derībā (Ap.d. 28:30–31, 2. Tim. 4:21). Klaudijas un Pudenta stāsts – viņu Romas apmeklējums – viņu atgriešanās, dzirdot Pāvila sludināšanu un evaņģēlija atvešana atpakaļ uz Velsu, viņu dzimteni, ir patiesi aizraujošs. Pāvils Romā sludināja tālajā 63. g.p.k. Drīz pēc tam Klaudija, Pudents un citi, starp tiem arī divi sludinātāji, to pašu evaņģēliju nogādāja Anglijā, un it sevišķi Velsā. To, cik vareni Velsas baptisti ir palīdzējuši baptistiem Amerikā, diez vai var aplēst.

PIEKTĀ LEKCIJA – RELIĢIJA AMERIKAS SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

1. Ar spāņiem un citām latīņu tautām katoļi ieradās Dienvidamerikā un Centrālamerikā, lai būtu pirmie to kristiešu reliģijas pārstāvji. Bet Ziemeļamerikā, izņemot Meksiku, viņi nekad nebija lielā pārsvarā. Teritorijā, kas tagad ir Amerikas Savienotās valstis, izņemot tās daļas, kuras kādreiz piederēja Meksikai, viņi nekad nav bijuši pietiekoši spēcīgi, pat koloniālā perioda laikā, lai savus reliģiskos uzskatus nostiprinātu ar likumu.

2. Sākot ar koloniālo periodu, septiņpadsmitā gadsimta sākumā pirmās apmetnes tika izveidotas Virdžīnijā un nedaudz vēlāk teritorijā, kas tagad pazīstama kā Jaunanglijas štati. Reliģiskas jeb, precīzāk runājot, nereliģiozas vajāšanas Anglijā un Eiropas kontinentā, vismaz starp galvenajiem cēloņiem, bija tās, kas noveda pie pirmajām Savienoto Valstu koloniju apmetnēm. Dažas no imigrantu grupām, kas ieradās pirmās, neiekļaujot Džeimstaunas grupu (1607.) un tos, kas pazīstami kā “Svētceļnieki” (1620.), bija divas grupas, no kurām vismaz viena tiek saukta par “puritāņiem” – šie bija “kongregacionālisti.” Viņu kolonijas pārvaldīja gubernators Endikots. Otra grupa bija prezbitēriāņi. Tomēr starp šīm divām grupām bija daudz kristiešu ar atšķirīgiem viedokļiem, kas arī meklēja atbrīvojumu no vajāšanām.

3. Šie kongregacionālistu un prezbitēriāņu bēgļi izveidoja atšķirīgas kolonijas un nekavējoties savā teritorijā ar likumu nostiprināja savus īpašos reliģiskos uzskatus. Citiem vārdiem kongregacionālisms un prezbitēriānisms tika izveidoti par to koloniju likumīgiem reliģiskajiem uzskatiem. Šādi tika izslēgti absolūti visi citi reliģiskie uzskati. Pašiem bēgot no dzimtās valsts, ar vajāšanas asiņu zīmogu joprojām virsū un meklējot neatkarības un brīvības mājas pašiem, nekavējoties, pēc apmešanās savās kolonijās, jaunā zemā un iegūstot varu, viņi neatzina citu reliģisko brīvību, un praktizēja tās pašas nežēlīgās vajāšanas metodes. It īpaši tā viņi izrīkojās ar baptistiem.

4. Dienvidu kolonijās – Virdžīnijā, Ziemeļu un Dienvidu Karolīnā bija apmetušies galvenokārt anglikāņu piekritēji. Baznīcas raksturīgie uzskati tika izveidoti par autoritatīvu šo koloniju reliģiju. Tādējādi Amerikas jaunajā zemā, kur daudzi citi kongregacionālisti, prezbitēriāņi un anglikāņi bija ieradušies meklēt atvieglojumu slavēt Dievu saskaņā ar savas sirdsapziņas diktātu, drīz vien tika izveidotas trīs baznīcas. Bez reliģiskās brīvības citiem, izņemot tos, kuriem bija valdības pilnvaras. Romas bērni seko mātes asiņainajās pēdās. Viņu pašu reformācija ir tālu no pabeigtības.

5. Ar imigrantiem uz Ameriku ieradās daudzi izkaisīti baptisti (daži joprojām viņus sauca par “anabaptistiem”). Iespējams, pa kādam bija katrā kuģī uz Ameriku. Tomēr viņi ieradās salīdzinoši mazās grupās, nekad lielās kolonijās. Viņiem tādā veidā nebūtu atļauts ierasties. Bet viņi turpināja ierasties. Pirms kolonijas bija pilnīgi izveidotas, baptisti bija daudz un gandrīz visur. Bet drīz viņi sāka just smagās valsts baznīcu rokas. Par briesmīgajiem nodarījumiem – “sludinot evaņģēliju” un “atsakoties kristīt savus bērnus,” “pretojoties zīdaiņu kristībām” un citiem līdzīgiem pārliecības darbiem no viņu puses, viņi tika arestēti, ieslodzīti, sodīti ar naudas sodu, sisti ar pātagu, padzīti, viņu īpašums konfiscēts u.c. Viss tas notika šeit Amerikā. No daudziem avotiem es sniegšu tikai dažas ilustrācijas.

6. Pirms Masačūsetsas līča kolonija palika divdesmit gadus veka, ar kongregacionālistu kā valsts baznīcu, viņi izdeva likumus pret baptistiem un citiem. Tālāk lasāms likumu paraugs:

“Ir pavēlēts un saskaņots, ka, ja jebkura persona vai personas šajā jurisdikcijā vai nu atklāti nosoda vai pretojas zīdaiņu kristībām vai rīkojas slepeni, lai pievilinātu citus no tās atzīšanas vai tās izmantošanas, vai ar nolūku aiziet no draudzes ar dievkalpojuma rīkojumu... pēc pienācīga laika un pārliecināšanas līdzekļiem – jebkura šāda persona vai personas tiek sodītas ar izraidīšanu.” Šis likums īpaši tika pieņemts pret baptistiem.

7. Ar kolonijas vadības rīkojumu tika izraidīts Rodžers Viljams un citi. Izraidīšana Amerikā tajā laikā bija kaut kas ļoti nopietns. Tas nozīmēja doties un dzīvot starp indiāņiem. Šajā gadījumā Viljams starp

indiāņiem tika laipni uzņemts un nodzīvoja tur diezgan ilgi, kas pēc laika izrādījās liela svētība kolonijai, kas viņu izraidīja. Viņš ar savām dedzīgajām lūgšanām izglāba koloniju no iznīcināšanas no tās pašas indiāņu cilts. Šādā veidā viņš atmaksāja ļaunu ar labu.

8. Vēlāk Rodžers Viljams kopā ar citiem, no kuriem vismaz daži arī bija izraidīti no šīs un citām kolonijām, starp kuriem bija Džons Klarks, baptistu sludinātājs, izlēma organizēt paši savu koloniju. Līdz šim viņiem no Anglijas nebija juridisku pilnvaru šādi rīkoties, bet viņi domāja, ka šis solis esošajos apstākļos ir gudrāks nekā mēģināja dzīvot esošajās kolonijās ar viņiem uzspiestajiem briesmīgiem reliģiskiem ierobežojumiem. Tādējādi, atrodot mazu zemes pleksti, ko vēl nebija pieprasījušas esošās kolonijas, viņi apmetās uz šī zemes gabala, kas tagad pazīstams kā Rodas sala. Tas bija 1638. gadā, desmit gadus pēc Masačusetsas līča kolonijas, bet 25 gadus vēlāk (1663.) viņi varēja iegūt juridisku hartu.

9. 1651. gadā Rodžers Viljams un Džons Klarks no kolonijas tika nosūtīti uz Angliju, lai iegūtu, ja iespējams, juridisku atļauju izveidot savu koloniju. Kad viņi sasniedz Angliju, valdību vadīja Oliveris Kromvels, bet kāda iemesla dēļ viņš nespēja apmierināt viņu lūgumu. Rodžers Viljams atgriezās mājās Amerikā. Džons Klarks palika Anglijā, lai turpinātu izdarīt spiedienu uz savu lūgumu. Pagāja gads pēc gada. Klarks palika. Visbeidzot Kromvels zaudēja savu pozīciju un Anglijas tronī sēdās Čārlzs II. Lai arī Čārlzs tiek uzskatīts par vienu no nīkākajiem kristiešu vajātājiem vēsturē, viņš beidzot, 1663. gadā piešķīra šo hartu. Tādējādi Klarks, pēc 12 ilgu gadu gaidīšanas atgriezās mājās ar hartu. Tātad 1663. gadā Rodas salas kolonija kļuva par likumīgu institūciju, un baptisti varēja rakstīt paši savu konstitūciju.

10. Šī konstitūcija tika uzrakstīta. Tā piesaistīja visas plašās pasaules uzmanību. Šajā konstitūcijā bija pasaulē pirmā “Reliģiskas brīvības” deklarācija.

Cīņa par absolūtu reliģisku brīvību pat Amerikā pati par sevi ir lieliska vēsture. Šķiet, ka ilgu laiku baptisti šo cīņu veica vieni paši, bet viņi necīnījās tikai priekš sevis, bet priekš visiem katras reliģiskās ticības cilvēkiem. Rodas sala, pirmā baptistu kolonija, izveidota no mazas baptistu grupas pēc 12 gadu dedzīgas atļaujas lūgšanas, bija pirmā vieta uz zemes, kur reliģiskā brīvība tika izveidota par zemes likumu. Apmetne tika izveidota 1638. gadā, kolonija likumīgi izveidota 1663. gadā.

11. Šajā kolonijā pat pirms juridiskas kolonijas izveides tika noorganizētas divas baptistu draudzes. Par precīzu vismaz vienas no abu draudžu dibināšanas datumu, pat baptisti, saskaņā ar vēsturi, nespēj vienoties. Šķiet, ka visi piekrīt draudzes organizācijas datumam Providensā, ko dibināja Rodžers Viljams 1639. gadā. Ņūportā organizētās, ko dibinājis Džons Klarks, datumu vēlākā liecība šķiet, kas sniedz 1638. gadu. Šķiet, ka visi agrākie to sniedz vēlāk, dažus gadus vēlāk. Domājams, ka tā, ko organizēja Rodžers Viljams Providensā, pastāvēja dažus mēnešus. Otra, Džona Klarka Ņūportā pastāv joprojām. Mans viedoklis ir, ka Ņūportas draudzes organizēšanas datums 1638. gads, balstoties uz visu pieejamo informāciju, ir pareizs. Personīgi, es esmu pārliecināts, ka datums ir pareizs.

12. Attiecībā uz vajāšanām dažās Amerikas kolonijās, mēs dosim dažus piemērus. Ir ierakstīts, ka bija gadījums, kad viens no Džona Klarka draudzes locekļiem bija slims. Ģimene dzīvoja tieši pretī Masačusetsas līča kolonijas robežai un tieši iekšā šajā kolonijā. Pats Džons Klarks un apmeklējošais sludinātājs vārdā Krendels un lajs ar vārdu Obedaja Holmss – visi trīs devās apmeklēt šo slimo ģimeni. Kamēr viņi šajā slimajā ģimenē noturēja kāda veida lūgšanas kalpošanu, pie viņiem atnāca kāda šīs kolonijas amatpersona vai amatpersonas un tos arestēja, un vēlāk viņus aizveda uz tiesas prāvu. Tāpat tiek minēts, ka, lai iegūtu noteiktu spriedumu pret viņiem, tie savā draudzē (kongregacionālistu) noturēja reliģisku sapulci kamēr apsūdzēto rokas bija sasietas (tā minēts ierakstā). Apsūdzība pret viņiem bija “cepuru nenoņemšana reliģiskas kalpošanas laikā.” Viņi visi tika tiesāti un atzīti par vainīgiem. Gubernators Endikots bija klāt. Kamēr notika tiesa prāva, viņš Klarkam ar nīknumu sacīja: “Jūs esat nolieguši zīdaiņu kristības” (tā nebija viņu apsūdzība). “Jūs esat pelnījuši nāvi. Es neļaušu manā jurisdikcijā atrasties šādām atliekām.” Sods visiem bija soda nauda vai tikt sistiem ar pātagu. Krendela (apmeklētāja) soda nauda bija piecas mārciņas (apm. 322 EUR), Klarka (mācītāja)

sods bija divdesmit mārciņas (apm. 1237 EUR). Holmsa soda nauda bija (ieraksts saka, ka viņš bija kongregacionālists un pievienojās baptistiem) trīsdesmit mārciņas (apm. 1934 EUR). Klarka un Krendela soda naudas samaksāja draugi. Holmss neļāva samaksāt savu soda naudu, sakot, ka viņš nav darījis neko nepareizu, tādēļ viņš tika sist ar pātagu. Ieraksts min, ka viņš tika “nogērbts līdz jostasvietai” un pēc tam nopērts (ar īpaša veida pātagu) līdz asinis plūda lejup pa viņa ķermeni un viņa kājām līdz pārplūda apavi. Ieraksts turpina un min, ka viņa ķermenis bija tik šausmīgi sakapāts un sagriezts, ka viņš divas nedēļas nevarēja atgulties, tā, ka viņa ķermenis pieskartos gultai. Viņš gulēja uz savām rokām vai elkoņiem un ceļiem. Par šo sišanu un citām ar to saistītām lietām es izlasīju visus ierakstus, pat Holmsa apgalvojumu. Lieta, kas diez vai varētu būt brutālāka. Un šeit Amerikā!

13. Peinters, cits vīrs “atteicās kristīt savu bērnu” un sniedza savu viedokli “ka zīdaiņu kristības ir pavēle pret kristiešiem.” Par šiem pārkāpumiem viņš tika sasiets un nopērts. Gubernators Vintrops pastāsta mums, ka Peinters tika nopērts “par negoda darišanu Kunga pavēlei.”

14. Kolonijā, kur prezbitēriānisms bija oficiālā reliģija, sektantiem (baptistiem un citiem) liekas neklājās labāk nekā Masačūsetsas līča kolonijā, kur oficiālā reliģija bija kongregacionālisms.

Šajā kolonijā bija baptistu apmetne. Visā apmetnē bija tikai piecas citas ģimenes. Baptisti apzinājās likumus, kuriem tie bija pakļauti un, saskaņā ar vēstures liecību, tos ievēroja. Bet notika šis atgadījums:

Kolonijas varas iestādes izlēma baptistu apmetnē būvēt prezbitēriāņu draudzes māju. Vienīgais veids, kā to izdarīt, bija uzlikt nodokļus. Baptisti apzinājās prezbitēriāņu autoritāti izdot šo jauno papildus nodokli, bet tajā pašā laikā viņi izteica lūgumu pret nodokli – “Mēs tikko esam sākuši celt mūsu apmetni. Mūsu mazās būdiņas tikai tagad ir uzbūvētas un mazie dārzi un tūrumi ir tikko izveidoti. Mūsu lauki nav atbrīvoti. Mums tikko jau visu paņēma nodoklis par forta būvniecību aizsardzībai pret indiāņiem. Mums šobrīd nav iespējams maksāt vēl vienu nodokli.” Šī ir tikai viņu lūguma būtība. Nodoklis tika piedzīts. Tajā brīdī to nebija iespējams samaksāt. Tika sasaukta izsole. Notika pārdošana. Tika pārdotas viņu būdiņas, dārzi un tūrumi un pat kapsētas – bet ne viņu neatbrīvotie lauki. Īpašums, ar vērtību 365 mārciņas un 5 šiliņi, tika pārdots par 35 mārciņām un 10 šiliņiem. Daļu no tā, vismaz tā tika teikts, nopirka sludinātājs, kuram tur būtu jāsludina. Tiek minēts, ka apmetne tika pamesta izpostīta.

Ar varmācīgiem likumiem var piepildīt lielu grāmatu. Apbrīnojami apgrūtinoši nodokļu akti, dažāda veida smagi darbi, galvenokārt vērsti pret baptistiem. Bet šīs lekcijas nevar par visu pastāstīt sīki.

15. Dienvidu kolonijās, Karolīnās un it īpaši Virdžīnijā, kur vara bija anglikāņu baznīcas rokās, baptistu vajāšana bija nopietna un nepārtraukta. Daudz reižu viņu mācītājiem tika uzlikti naudas sodi, un viņi tika ieslodzīti. Šīs baptistu vajāšanas pastāvēja vairāk nekā 100 gadus – no koloniālā perioda sākuma līdz Revolūcijas kara sākumam.

16. Mēs sniegsim dažus piemērus par Baptistu grūtībām Virdžīnijā, un tomēr dīvaini liekas tas, ka Virdžīnija bija nākamā vieta uz zemes pēc Rodas salas, kas pieņēma reliģisku brīvību. Bet tas bija vairāk nekā gadsimtu vēlāk. Bet par grūtībām – dažādos laikos cietumā tika ielikti līdz 30 sludinātājiem ar vienīgo apsūdzību pret tiem – “Dieva Dēla labās vēsts sludināšana.” Piemērs ir Džeimss Airlends, viņš tika apcietināts. Pēc apcietināšanas viņa ienaidnieki mēģināja viņu uzspridzināt ar šaujampulveri. Tam neizdodoties, viņi to mēģināja nosmacēt līdz nāvei, dedzinot sēru zem viņa cietuma logiem. Arī tam neizdodoties, viņi mēģināja sarunāt ārstu viņu noindēt. Viss tas neizdevās. Viņš turpināja sludināt saviem cilvēkiem pa logiem. Cietumam apkārt tika uzbūvēta siena, lai cilvēki nevarētu redzēt iekšā vai viņš redzēt ārā, bet pat šīs grūtības tika pārvarētas. Cilvēki sapulcējās, pie gara mieta piesēja kabatlakatiņu un to pacēla virs sienām, lai Airlends varētu redzēt, kad viņi ir gatavi. Sludināšana turpinājās.

17. Trīs baptistu sludinātāji (Levis un Džozefs Kreigs un Ārons Bledso) vēlāk tika arestēti ar to pašu

apsūdzību. Vismaz viens no viņiem bija R.E.B. Beilora un, iespējams, viena vai vairāku citu Teksasas baptistu sludinātāju asinsradnieks. Šie sludinātāji tika iesūdzēti tiesā. Patriks Henrijs par to dzirdot un dzīvojot daudz jūdžu tālāk, pats esot anglikānis, nojāja šīs jūdzes uz zirga uz tiesu un pieteicās sniegt savus pakalpojumus viņu aizsardzībai. Viņa aizsardzība bija lieliska. Es to šeit nevaru aprakstīt. Tā aizrāva visu tiesas zāli. Sludinātāji tika atbrīvoti.

18. Ārpus Rodas salas reliģiskā brīvība nāca lēnām un pakāpeniski. Piemēram, Virdžīnijā tika izdots likums, atļaujot vienu, bet tikai vienu baptistu sludinātāju apgabalā. Viņam tika atļauts sludināt tikai vienreiz divos mēnešos. Vēlāk likums tika pārveidots, atļaujot viņam sludināt vienreiz mēnesī. Bet pat tad, tikai vienā noteiktā vietā apgabalā un tikai vienu sprediķi šajā dienā, un nekad naktī. Likumi tika izdoti ne tikai Virdžīnijā, bet citās kolonijās, noteikti aizliedzot jebkuru misijas darbu. Tādēļ Džadsons bija pirmais ar likumu aizliegtais ārzemju misionārs. Lai pārveidotu šos likumus, vajadzēja daudz laika un smagu kauju Virdžīnijas parlamenta mājā.

19. Acīmredzami, viens no lielākajiem šķēršļiem reliģiskajai brīvībai Amerikā un, iespējams, visā pasaulē bija pārliecība, kas cilvēkos bija iesakņojusies iepriekšējo gadsimtu laikā – ka reliģijai nav iespējams izdzīvot bez valdības atbalsta, ka neviena konfesija nevar plaukt neatkarīgi no tās dalībnieku brīvprātīgiem ziedojumiem. Un šis bija smags strīds, ko atrisināt, kad plosījās kauja par anglikāņu baznīcas atcelšanu Virdžīnijā un vēlāk Kongresā, kur tika apspriests reliģiskās brīvības jautājums. Ilgu laiku baptisti šajā kaujā cīnījās gandrīz vieni.

20. Rodas salas kolonija sākās 1638. gadā, bet privilēģijas tai netika likumīgi piešķirtas līdz 1663. gadam. Tā bija pirmā vieta, kur tika garantēta reliģiskā brīvība. Otrā vieta bija Virdžīnija 1786. gadā. Kongress pieņēma Konstitūcijas pirmo grozījumu, kas stājās spēkā 1791. gada 15. decembrī, garantējot reliģisku brīvību visiem pilsoņiem. Baptistiem tika nopelns kā vadītājiem, kas šo svētību atnesa nācijai.

21. Mēs uzdrošināmies minēt vienu agrāku atgadījumu. Tika apspriests jautājums, vai Amerikas Savienotajām Valstīm vajadzīga oficiālā baznīca, vairākas oficiālās baznīcas vai reliģiska brīvība. Tika piedāvāti vairāki likumprojekti, viens par oficiālo baznīcu ieteica anglikāņu baznīcu, cits kongregacionālistu baznīcu un vel cits – prezbitēriāņu. Daudzi no baptistiem, lai gan, iespējams, neviens no tiem nebija Kongresa loceklis, bija par absolūtu reliģisku brīvību. Liekas, ka Džeimss Medisons (vēlākais prezidents) bija viņu galvenais atbalstītājs. Piecēlās Patriks Henrijs un piedāvāja aizstājēj likumprojektu viņiem visiem “Kur tiktu iedibinātas visas baznīcas (jeb konfesijas) nevis viena” – anglikāņu jeb episkopālā, kongregacionālistu, prezbitēriāņu un baptistu baznīcas. Visbeidzot, kad visi redzēja, ka nevar izveidot atsevišķas oficiālās baznīcas, katrs no viņiem nolēma pieņemt Henrija kompromisu. (Šis kompromisa likumprojekts norādīja, ka katrai personai, kas maksā nodokļus, ir tiesības noteikt, kurai no četrām konfesijai nonāks viņa nauda.) Baptisti pret to visu turpināja cīnīties, pret to, ka jebkura valsts un baznīcas kombinācija ir pret to fundamentālajiem principiem un ka viņi nevarēja to apstiprināt, pat ja par to tiktu nobalsots. Henrijs viņiem iebilda, sakot, ka viņš tiem mēģina palīdzēt, ka viņi bez šī likumprojekta nevarētu izdzīvot, bet viņi joprojām protestēja. Tika veikta balsošana – tā bija gandrīz vienbalsīga. Bet vajadzēja balsot trīs reizes. Baptisti, kurus vadīja Medisons un, iespējams, citi, turpināja cīnīties. Notika otrā balsošana. Tā, aizrauta ar Henrija meistarīgo daiļrunību, arī notika gandrīz vienbalsīgi. Bet, kad vajadzēja veikt trešo balsošanu, liekas, ka iejaucās Dievs. Henrijs tika iecelts par Virdžīnijas gubernatoru un pameta Kongresu. Kad pienāca trešā balsošana, bez Henrija neatvairāmās daiļrunības, balsojums tika zaudēts.

Tādējādi baptisti pret viņu pašu svinīgu protestu nokļuva tuvu oficiālai konfesijai. Šī nebija vienīgā iespēja, kad Baptistiem bija iespēja kļūt oficiāliem pēc likuma, bet, iespējams, tā ir vistuvākā, kad viņi līdz tam nonākuši.

22. Neilgi pēc tam Amerikā pilnīgi tika atcelta anglikāņu baznīca. Centrālā valdība (dažām atsevišķām štatu valdībām joprojām bija atbalsts) neatbalstīja nevienu reliģisku konfesiju, baznīca un valsts, tik tālu, cik tas attiecās uz Amerikas Savienotajām Valstīm, tika pilnīgi atdalītas. Šīs divas – baznīca un valsts, visur citur vismaz 1500 gadus (kopš 313. gada) bija dzīvojušas nešķīstā laulībā. Reliģiskā brīvība, vismaz šeit Amerikas

Savienotajās Valstīs, tika augšāmcelta, lai vairs nemirtu, un tagad pakāpeniski, bet daudzās vietās, lēnām izplatās visā pasaulē.

23. Bet pat Amerikas Savienotajās Valstīs baznīcas un valsts ideja tik ātri nemira. Tā uzskatījās vairākos atsevišķos štatos ilgi pēc tam, kad reliģiska brīvība tika ielikta Amerikas Savienoto Valstu konstitūcijā. Masačūsetsa, pirmā vieta Amerikā, kur mītnes vietu atrada baznīcas un valsts ideja, kā jau minēts, visbeidzot padevās. Tā tur bija dzīvojusi vairāk nekā divarpus gadsimtus. Jūta ir pēdējā uzturēšanās vieta, kas palikusi pirmās un lieliskākās nācijas uz zemes sejas sakropļošanai, lai pieņemtu un lolotu “reliģisku brīvību.” Atcerieties, ka nav iespējama patiesa un absolūta reliģiska brīvība nācijā, kur valdība atbalsta vienu īpašu reliģisku konfesiju.

24. Daudz reižu tikuši uzdoti vairāki nopietni jautājumi par baptistiem: Vai viņi, kā konfesija, ir pieņēmuši no kādas nācijas vai valsts piedāvājumu par “iedibinājumu,” ja šī nācija vai valsts ir brīvi izteikusi viņiem šādu piedāvājumu? Un, vai viņi, šāda piedāvājuma apstiprināšanas gadījumā kļuvuši par citu, piemēram katoļu, episkopāļu, luterāņu, prezbitēriāņu vai kongregacionālistu vajātājiem? Iespējams, neliela šādu jautājumu izskatīšana nenāktu par ļaunu. Vai baptistiem, kā zināms, jebkad ir bijusi šāda iespēja?

Vai vēsturē nav ieraksta, kad vienā gadījumā Nīderlandes karalis (Nīderlandi tajā laikā ieskāva Norvēģija un Zviedrija, Beļģija un Dānija) nopietni apsvēra jautājumu par oficiālas reliģijas izveidi? Viņa karaļvalsts šajā periodā gandrīz no visām pusēm bija iekļauta starp nācijām un valdībām ar oficiālajām reliģijām – reliģijām, ko atbalstīja civilā valdība.

Tiek norādīts, ka Nīderlandes karalis iecēla komiteju, kas izskatīja visu esošo baznīcu jeb konfesiju prasības, lai redzētu, kurai ir vislielākās pretenzijas uz Jaunās Derības draudzi. Komiteja karalim ziņoja, ka labākais Jaunās Derības mācību atveids bija baptisti. Tad karalis piedāvāja baptistus izveidot par “oficiālo” savas karaļvalsts baznīcu jeb konfesiju. Baptisti viņam laipni pateicās, bet noraidīja piedāvājumu, norādot, ka tas ir pretrunā ar viņu fundamentālo pārliecību un principiem.

Bet tā nav vienīgā iespēja, kas viņiem bijusi, lai kļūtu par cilvēku iedibināto reliģiju. Viņiem noteikti šāda iespēja bija, kad tika dibināta Rodas salas kolonija. Un vajāt citus – tas būtu neiespējami, ja viņi gribētu palikt par baptistiem. Viņi bija sākotnējie “reliģiskās brīvības” piekritēji." Tas patiesībā ir viens no viņu reliģiskās ticības fundamentālajiem punktiem. Viņi ticēja absolūtai baznīcas un valsts atšķiršanai.

25. Tik stipra ir bijusi baptistu pārliecība par baznīcas un valsts kombinācijas jautājumu, ka viņi nemainīgi noraidījuši visus palīdzības piedāvājumus no valsts. Mēs šeit sniegsim divus gadījumus. Viens ir Teksasā un otrs Meksikā. Pirms daudziem gadiem Beiloras universitātes bērnbā, Teksasa tai piedāvāja palīdzību. Lai arī tai bija mokoša vajadzība, tā palīdzību noraidīja. Tajā pašā laikā Teksasas metodistiem tur bija jaunizveidota skola. Viņi pieņēma valsts palīdzību, un beigās skola iekrita valsts rokās.

Gadījums Meksikā notika šādi: V.D. Pauels bija mūsu misionārs Meksikā. Ar savu misionāru darbu Koavila de Saragosa štata gubernatoram Madero viņš radīja lielisku iespaidu par baptistiem. Madero piedāvāja lielu dāvanu baptistiem no štata - izveidot labu skolu Koavila de Saragosa štatā, Meksikā. Šo jautājumu Paelam iesniedza Ārvalstu padome. Dāvana tika atraidīta, jo tā bija no valsts. Pēc tam Madero personīgi iesniedza lielu summu. Tā tika pieņemta un tika uzbūvēts un izveidots Madero institūts.

DAŽI PĒCVĀRDI

1. Katra “tumšo viduslaiku” perioda laikā bija daudzi kristieši un daudzas atsevišķas un neatkarīgas draudzes, kas nekad nekādā veidā nesaistījās ar katoļu baznīcu, dažas pat ar sākumu apustuļu laikos. Tās vienmēr pilnībā noraidīja un noliedza katoļus un viņu mācības. Šo faktu skaidri parāda uzticama vēsture.

2. Šie kristieši nemitīgi bija rūgtu un nerimstošu vajāšanu objekti. Vēsture parāda, ka aptuveni divpadsmit gadsimtu “tumšo viduslaiku” perioda laikā, sākot ar 426. g.p.k. bija apmēram piecdesmit miljoni šo kristiešu, kas nomira mocekļu nāvēs. Gan pirms, gan pēc “tumšajiem viduslaikiem” zem tās pašas smagās vajāšanas rokas mira ļoti daudz citi.

3. Šie kristieši šo tumšo vairāku gadsimtu laikā tika saukti vairākos atšķirīgos vārdos, kurus deva viņu pretinieki. Dažreiz šie vārdi tika doti kāda īpaši izcila un varonīga vadītāja dēļ un dažreiz citu iemeslu dēļ, un dažreiz, ak jā, daudzkārt, tie paši cilvēki, ar tiem pašiem uzskatiem, dažādās vietās tika saukti dažādos vārdos. Bet starp visām daudzajām vārdu maiņām bija viens īpašs vārds jeb apzīmējums, kas šajos “tumšajos viduslaikos” turējās vismaz dažiem no šiem kristiešiem, un šis apzīmējums bija “anabaptisti”. Šis vārdu savienojums, kas tika izmantots kā dažu noteiktu kristiešu apzīmējums, pirmo reizi vēsturē atrodams trešajā gadsimtā, un liecinošs fakts, ka drīz pēc zīdaiņu kristību sākuma, un vēl interesantāks fakts, ka pirms katoļu nosaukuma izmantošanas. Tādējādi nosaukums “anabaptisti” ir vecākais konfesijas nosaukums vēsturē.

4. Uzkrītoša šo kristiešu īpatnība, kas bija un turpinājās nākošajos gadsimtos: viņi noraidīja cilvēku izveidoto mācību par “zīdaiņu kristību” un pieprasīja atkārtotas kristības ar iegremdēšanu visiem, kas pie viņiem pārnāca, esot kristīti zīdaiņa vecumā. Šīs īpatnības dēļ viņi tika saukti par “anabaptistiem.”

5. Šis īpašais apzīmējums tika izmantots daudziem no šiem kristiešiem, kas nēsāja citus segvārdus, īpaši tas tika attiecināts uz donatistiem, pauliciāņiem, albigēšiem, senajiem valdensiešiem un citiem. Vēlākajos gadsimtos šis apzīmējums kļuva par parastu nosaukumu, kas tika izmantots noteiktai grupai. Viņi tika vienkārši saukti par “anabaptistiem,” un pārējie nosaukumi tika atmesti. Ļoti agri sešpadsmitajā gadsimtā, pat pirms luterāņu baznīcas – pirmās no visu protestantu baznīcu – sākuma vārds “ana,” kas bija vārda sākumā, tika atmests, un viņi tika saukti vienkārši par “baptistiem.”

6. “Tumšajos viduslaikos” ienāca daudzu draudžu grupa, kas nekad nekādā veidā netika identificēta ar katoļiem. No “tumšajiem viduslaikiem” iznāca daudzu draudžu grupa, kas nekad nekādā veidā nebija identificējusies ar katoļiem.

Tālāk ir dažas no fundamentālām mācībām, kuras viņiem bija pirms ienākšanas. Tās pašas ir fundamentālās mācības, kuras viņiem bija, kad viņi iznāca. Tās pašas arī ir fundamentālās mācības, kuras viņi tur tagad.

PAMATMĀCĪBAS

1. Garīga draudze, Kristus tās dibinātājs, vienīgais vadītājs un likumdevējs.
2. Tās ceremonijas – tikai divas – kristības un Kunga vakarēdiens. Tās ir atveidojums un par piemiņu, ne glābjošas.
3. Tās koordinatori – tikai divi – bīskapi jeb mācītāji un diakoni, viņi ir draudzes kalpi.
4. Tās valdība – tīra demokrātija un tikai izpildvara, nekad likumdošanas vara.
5. Tās likumi un mācības – Jaunā Derība un tikai.
6. Tās locekļi – tikai ticīgie, kas glābti no žēlastības, caur Svētā Gara atjaunojošo spēku, ne ar darbiem.
7. Tās prasības – ticīgajiem, ienākot draudzē, jākristās ar iegremdēšanu, pēc tam sagaidāma viņu paklausība un uzticība visiem Jaunās Derības likumiem.
8. Vairākas draudzes – atsevišķas un neatkarīgas savā likumu izpildē un disciplīnā, kā arī atbildībā pret Dievu – bet ar sadarbību darbos.
9. Pilnīga draudzes un valsts atšķiršana.
10. Absolūta reliģiskā brīvība visiem.

Dalējs grāmatu saraksts, kas izmantotas, gatavojot lekcijas “Asiņu pēdas”:
(Grāmatu nosaukumi atstāti angļu valodā)

History of Baptists in Virginia, Semple
Baptist Succession, Ray Baptists in Alabama
Holcomb History of the Huguenots, Martin
Fifty Years Among the Baptists, Benedict
Fox's Book of Martyrs
My Church, Moody
The World's Debt to Baptists, Porter
Church Manual, Pendleton
Evils of Infant Baptism, Howell
Reminiscences, Sketches and Addresses, Hutchinson
Short History of the Baptists, Vedder
The Struggle Religious Liberty in Virginia, James
The Genesis of American Anti-Missionism, Carroll
The True Baptist, A. Newton
A Guide to the Study of Church History, McGlothlin
Baptist Principles Reset, Jeter
Virginia Presbyterianism and Religious Liberty in Colonial and Revolutionary Times, Johnson
Presbyterianism 300 Years Ago, Breed
History of the Presbyterian Church of the World, Reed
Catholic Belief, Bruno
Campbellism Examined, Jeter
History of the Baptists in New England, Burrage
History of Redemption, Edwards
Principles and Practices of Baptist Churches, Wayland
History of the Liberty Baptist Association of North Carolina, Sheets
On Baptism, Carson
History and Literature of the Early Churches, Orr
History of Kentucky Baptists, Spencer
Baptist History, Orchard
Baptist Church Perpetuity, Jarrell
Disestablishment, Harwood
Progress of Baptist Principles, Curtis
Story of the Baptists, Cook Romanism in Its Home, Eager Americanism Against Catholicism, Grant
The Faith of Our Fathers, Cardinal Gibbons
The Faith of Our Fathers Examined, Stearns The Story of Baptist Missions, Hervey Baptism, Conant
Christian "Baptism," Judson
Separation of Church and State in Virginia, Eckenrode
The Progress of Religious Liberty, Schaff
Doctrines and Principles of the M. E. Church
The Churches of the Piedmont, Allix
The History of the Waldenses, Muston
The History of Baptists, Backus
The Ancient Waldenses and Albigenses, Faber The History of the Waldenses of Italy, Combs History of the
Baptists, Benedict
Baptist Biography, Graham
Early English Baptists, Evans History of the Welsh Baptists, Davis Baptist History, Cramp
History of the Baptists, Christian

Short History of the Baptists, Vedder
The Plea for the Cumberland Presbyterian Church, Jones
Religions of the World, Many writers
History of the Reformation in Germany, Ranke
Church History, Kurtz
Constitution of the Presbyterian Church in the USA
Doctrines and Discipline, African M. E. Church, Emory
Church History, Jones
History of the Christian Religion and Church, Neader
Ecclesiastical History, Mosheim
History of the Christian Church, Gregory History of the Church, Waddington Handbook of Church History,
Green Manual of Church History, Newman History of Anti-Pedobaptists, Newman Catholic Encyclopedia (16
vols.)
The Baptist Encyclopedia, Cathcart Encyclopedia of Religious Knowledge, Brown Encyclopedia Britannica
Origin of Disciples, Whittsitt
Encyclopedia of Religious Knowledge, Schaff-Herzog
Book of Martyrs, Foxe
Baptist History, Schackleford